

SOROSA
FONDS
LATVIJA

PROJEKTA
„NEATKARĪGU EKSPERTU KOMPETENCE
ENERGOEFEKTIVITĀTES POLITIKAS PLĀNOŠANAI”
IETVAROS EKSPERTU SNIEGTO VIEDOKĻU APKOPOJUMS

2011.- 2012.gads
Rīga

SATURS

1.posms	Ekspertu viedoklis par „Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par energoefektivitāti un ar ko atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK” projektu (2011/0172 (COD)) (14980/11) un (14980/1/11 REV 1)	3
2.posms	Ekspertu viedoklis par politikas plānošanas dokumenta „Energētikas stratēģija 2030” projektu	9
3.posms	Ekspertu viedokļa formulējums par Latvijas būvnormatīviem un ar tiem saistītiem LR un starptautiskiem normatīvajiem aktiem: <ul style="list-style-type: none">- LBN 231-03 -Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija- LBN 002-01 - Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika- Publisko iepirkumu likums- Būvniecības likums- Dzīves cikla izvērtējums – sistēma ilgtspējīgas būvniecības izvērtējumam	12
4. posms	Ekspertu viedoklis par normatīvajiem aktiem, kas regulē energoefektivitātes jomu <ul style="list-style-type: none">- Ēku energoefektivitātes likumprojekts- MK noteikumi Par energoefektivitātes aprēķina metodi- MK noteikumi Par ēku energosertifikāciju- MK noteikumi Par energoauditoriem- MK noteikumu projekts Par industriālajiem energoauditiem	15
5. posms	Ekspertu viedoklis par Nacionālā attīstības plāna 2020 melnrakstu	18
1.pielikums	Ēku energoefektivitātes likumprojekta atbilstība ES tiesību aktiem	21
2.pielikums	LBN 231-03 Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija, attiecināmie standarti	24
3. pielikums	LBN 002-01 Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika, attiecināmie standarti	26
4. pielikums	Ēkas energoefektivitātes aprēķina metode, attiecināmie standarti	30
5. pielikums	Dzīves cikla izvērtējums – sistēma ilgtspējīgas būvniecības izvērtējumam, attiecināmie standarti	31
6.pielikums	Pārskatāmo normatīvo aktu saraksts savstarpējās atbilstības nodrošināšanai un atbilstībai spēkā esošiem ES un starptautiskiem regulējumiem	32

PROJEKTA PIRMĀ POSMA REZULTĀTS:

Ekspertu viedoklis par „Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par energoefektivitāti un ar ko atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK” projektu (2011/0172 (COD)) (14980/11) un (14980/1/11 REV 1)

ES ir noteikusi mērķi līdz 2020. gadam panākt primārās enerģijas ietaupījumu par 20% un padarījuši šo mērķi par vienu no pieciem „Eiropa 2020 – stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” galvenajiem mērķiem. Šīs direktīvas projekta galvenais mērķis ir veikt būtisku ieguldījumu, lai īstenotu ES 2020. gada energoefektivitātes mērķi un par saistošiem noteiktu vairākus Energoefektivitātes plāna (EEP) pasākumus, lai panāktu lielāku enerģijas piegādes un patēriņa ietaupījumus.

Projekta ietvaros eksperti sniedza savu viedokli par šķēršļiem, kas ir paredzami, ieviešot direktīvu praksē Latvijā.

Informācija par projekta posmu

Projekta posmā piedalījās un viedokli par direktīvas pantiem izteica šādi eksperti:

Namejs Zeltiņš	Fizikālās enerģētikas institūta Enerģētikas efektivitātes centra vadītājs, profesors, Dr. habil. sc. ing., LAZ Goda loceklis
Dace Cīrule	LL.M, zvērināta advokāte, zvērinātu advokātu birojs „Adversus”
Zane Sauka	Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padomes valdes priekšsēdētāja, Mg.Sc.Econ.
Aldis Sirmačs	REHAU SIA Valdes loceklis, LATEA valdes loceklis
Edgars Vīgants	Mg. Sc. Ing. RTU doktorants, SIA „Balteneko” valdes loceklis
Anda Kursiša	Biedrības „Passive House Latvija” valdes priekšsēdētāja, Sert.Arh., MBA
Juris Golunovs	Rīgas Pašvaldības aģentūras „Rīgas Enerģētikas aģentūras” energoefektivitātes centra vadītājs
Jānis Reķis	Dr., Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģētikas institūta pētnieks
Ivars Āboltiņš	Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Kustamā mantojuma un restaurācijas metodikas daļas eksperts
Jānis Kļaviņš	Dr. Ing.sc., AS „Lode” attīstības direktors

Projekta ietvaros ekspertiem tika lūgts viedoklis par pieciem direktīvas pantiem – 4., 5., 6., 7., un 13. pantu.

Jautājumi, uz kuriem strukturētas atbildes:

- 1) Vai šī panta izpilde (norādītajā termiņā) ir reāla?
- 2) Kādi ir potenciālie pozitīvie ieguvumi?
- 3) Kādas ir potenciālās negatīvās sekas?
- 4) Kas būtu jādara šī panta sekmīgai ieviešanai?

Saīsinājumi un skaidrojumi:

LAS – Latvijas Arhitektu savienība

LBS – Latvijas Būvinženieru savienība

LSGŪTIS – Latvijas siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienība

Dzīves cikla novērtējums (*Life-Cycle assessment*) – objektīvs process, lai noteiktu ar produktu, procesu vai aktivitātēm saistītās ietekmi uz vidi, identificējot un kvantificējot izmantoto enerģiju un materiālus, kā arī vidē nonākušos atkritumus.

BREEAM-LV – Ilgtspējīgas būvniecības novērtēšanas instruments Latvijai, kas balstīts uz Lielbritānijā izveidoto BREEAM sistēmu - *Building research establishment's environmental assessment method*

VKPAI – Valsts Kultūras Pieminekļu Aizsardzības inspekcija

EM – Ekonomikas ministrija

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Īss panta redakcijas kopsavilkums: sākot no 2014.gada 1.janvāra dalībvalstīm jānodrošina vismaz 3% publisko ēku renovācijas ik gadu, izvēloties nerenovēt ēkas, kam ir īpaša arhitektoniska vērtība, ja renovācija var nenovēršami izmainīt to raksturu vai izskatu. Panta mērķa sasniegšanai dalībvalstīm līdz 2014. gada 1.janvārim ir jā sagatavo renovējamo māju saraksts un ir tiesības izmantot citus līdzvērtīgus veidus, kā uzlabot publisko ēku energoefektivitāti.

1. Vai šī panta izpilde (norādītajā termiņā) ir reāla?

Panta ieviešana un izpilde noteiktajos termiņos ir reāla, bet pastāv faktori, kas apdraud veiksmīgu ieviešanu: nacionālā regulējuma un finansējums trūkums; vēl arvien nav noteikts konkrēts minimālās energoefektivitātes līmenis (direktīvas Nr. 2010/31/ES 4. pants).

2. Kādi ir potenciālie pozitīvie ieguvumi?

- zemāks primārās enerģijas patēriņš, samazināts enerģijas imports, labāka apgādes drošība, mazinās klimata pārmaiņas;
- paātrināta jaunu tehnoloģiju ieviešana, augoša konkurētspēja, jaunas darba vietas un nodokļi, pašvaldības un valsts ekonomiskā izaugsme;
- iespējas piesaistīt ES finansējumu;
- publiskā sektora piemērs progresīvas energoefektivitātes prakses ieviešanā;
- nekustamā īpašuma uzskaitē un sakārtošana publiskajā sektorā;
- konkrēti noteikumi publisko ēku renovēšanai,
- ēku enerģijas kopējo izmaksu ekonomija ilgtermiņā,
- vietējo būvmateriālu ražotāju kapacitātes celšana un eksportspēja;
- renovācijas rezultātā tiks uzlabots daļas padomju gados būvēto ēku vizuālais izskats.

3. Kādas ir potenciālās negatīvās sekas?

- skaidrāk izprotams veids, kā plānot energoefektivitātes lietas laikā līdz 2020. Sniedz iespēju veikt projektus, pārlietu nesatraucoties par katra gada noteiktajiem 3% apjomiem;
- grūtības ar izņēmumu un alternatīvu noteikšanu (1.a un 3.a punkts);
- tehniski nekvalitatīvi iepirkumi publiskajā sektorā nesasniedz plānotos rezultātus;
- importēto būvmateriālu īpatsvara pieaugums;
- trūkst kvalificētu būvniecības speciālistu ar izpratni par energoefektivitāti;
- direktīva balstīta tikai uz īpašuma tiesību principu ēkām, bet ne uz lietošanas mērķa principu; jāizskata lietderība veikt energoauditus un darbus visām publisko struktūru īpašumā esošajām ēkām.

4. Kas būtu jādara šī panta veiksmīgai ieviešanai:

- jānosaka LR minimālās energoefektivitātes prasības pēc direktīvas Nr. 2010/31/ES 4. panta;
- publisko ēku renovācija jāsaista ar Energoefektivitātes rīcības plānu un citiem dokumentiem;
- jāveicina speciālistu izglītošana, nodrošinot atbilstošu motivāciju un uzraudzību;
- jāveido plaša un pieejama normatīvo aktu un tehnisko standartu tulkojumu datu bāze;
- jāveicina apmācības profesionālās organizācijās (LAS, LBS, LSGŪTIS un citas);
- jaunajā redakcijā nedaudz sašaurināts loks, uz kuru attiecas 3% renovācija - no *public bodies* uz *central government authorities*. Vienlaikus Latvijas situācijā paliek jautājums vai šis apzīmējums attiecas arī uz uzņēmumiem, kur centrālajai valsts pārvaldei pieder daļas (VAS)? Pielikti arī daži izņēmumi, uz kuriem šie procenti neattiecas.
- jāizvērtē jautājumi par īpašuma tiesību un lietojuma tiesību atbilstību direktīvas būtībai – direktīvā jāierosina precizējumi par telpu lietošanas mērķi „publisko funkciju vai pienākumu izpildei”;
- jāņem vērā VKPAI rekomendācijas vēsturisko ēku energoefektivitātei;
- jāizstrādā rīcības plāns paredzot atbildes uz vismaz šādiem jautājumiem:
 - i. pēc kādiem principiem tiks izvērtētas publiskās ēkas, tās iekļaujot sarakstā noteiktā kārtībā,
 - ii. kas veiks uzskaiti (ekspertu ierosinājums – neatkarīgi vērtētāji),
 - iii. kas veiks energoauditu un kādā kārtībā,
 - iv. potenciālie finansējuma avoti.

Īss panta redakcijas kopsavilkums: *dalībvalstīm jānodrošina, ka valsts pārvaldes iestādes izmanto tikai tādus ražojumus, pakalpojumus un ēkas, kurām ir augsts energoefektivitātes koeficients, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, finansiālās iespējas un tehnisko piemērotību, kā arī pietiekamu konkurenci, kā minēts III pielikumā.*

1. Vai šī panta izpilde (norādītajā termiņā) ir reāla?

Panta ieviešana un izpilde noteiktajos termiņos ir reāla, ja ir noteikti produktu grupu un nekustamā īpašuma ilgtermiņa dzīves cikla parametri, kā arī veidoti iepirkumu dokumentācijas paraugi.

Kādi ir potenciālie pozitīvie ieguvumi?

- būtiska enerģijas ekonomija;
- skaidri priekšnosacījumi tirgus dalībniekiem, veicinot augstākus standartus publiskajos iepirkumos un atbilstoša piedāvājuma attīstību;
- izslēgti neefektīvi pirkumi par zemām cenām, kuri ilgtermiņā nes ievērojamus zaudējumus;
- samazinātas dzīves cikla izmaksas par iepirtajiem pakalpojumiem, produktiem un ēkām;
- ieguvumi kvalitatīvām un ilgtermiņīgām industrijām ar sertificētām precēm un pakalpojumiem; zaudējumi industrijās, kas strādā pēc principa „pārdod un bēdz”;
- Pielikumā III ir piemēri, taču tie ir samērā specifiski. Reāli publisko iepirkumu diapazons ir ļoti plašs un daudzās vietās energoefektivitātes kritērijs vispār nav ņemts vērā. Par būvniecību nerunājot, blakus ir ne vien preces, bet arī pakalpojumi. Turklāt jāņem vērā arī piegādes radītās enerģijas izmaksas.

2. Kādas ir potenciālās negatīvās sekas?

- nav skaidri formulētu kritēriju par rentabilitāti, ekonomiskajām iespējām, tehnisko ilgtermiņu un veselīgu konkurenci;
- direktīva neattiecas uz ēkām, kuras publiskās institūcijas nomā vai lieto uz citu līgumu pamata;
- nemainot iepirkuma kritērijus, piegādātājs ar zemāko cenu nespēs izpildīt energoefektivitātes un ilgtermiņa kritērijus, var rasties pamats plašai tiesvedībai, apstrīdot konkursu rezultātus. Problēmas galvenokārt radīs nekompetence un slēptās intereses budžeta un tāmju izskatīšanā;
- Īstermiņā panta ieviešana radīs pārejošas problēmas sakarā ar konkurences trūkumu atbilstošas kvalitātes projektēšanas un būvniecības jomā; vienlaikus iespējami gan nepamatoti sadārdzināti iepirkumi, gan nereāli iepirkumi par zemāko cenu;
- iepirkumos sākotnēji būs nepieciešami lielāki ieguldījumi, kas ilgtermiņā atmaksāsies;
- valsts pārvaldes budžetā nav sasaistes starp plānotām augstākām investīcijām ar zemākām ekspluatācijām izmaksām, jo iestāžu budžetā investīcijas un ekspluatācijas izmaksas tiek plānotas atsevišķi.

3. Kas būtu jādara šī panta veiksmīgai ieviešanai:

- jāpārskata valsts iepirkuma prasības un kritēriji, samērojot tos ar ilgtermiņu un produkta dzīves cikla izmaksām pret ieguvumiem un enerģijas patēriņa ekonomiju;
- jāveido informatīvi semināri, iepirkumu paraugi (gatavi dokumenti izmantošanai), interneta vietnes ar precizējumiem un skaidrojumiem; jāinformē sabiedrība un jāveicina ražošana Latvijā;
- jānovērš nekompetence un slēptu interešu lobēšana;
- jānovērš zemākās cenas izmantošana, kas viennozīmīgi kavē un traucē energoefektivitātes mērķu sasniegšanu. (jāizmanto dzīves cikla novērtējums, piem., BREEAM-LV, regula ES/305/2011);
- jāveicina speciālistu izglītība, lai attīstītu energoefektīvu būvniecību;
- jāprecizē kritēriji par rentabilitāti, ekonomiskajām iespējām, tehnisko ilgtermiņu un veselīgu konkurenci; rekomendējami neatkarīga biroja pārraudzībā;
- jāpārskata būvniecības likums, nosakot kritērijus, kādiem ēkai ir pilnībā jāatbilst, kad tā tiek nodota ekspluatācijā;
- jāiekļauj atruna, ka šo pantu var neattiecināt uz kultūrvēsturiski nozīmīgām ēkām, objektiem un produktiem, līdzīgi kā tas ir atrunāts 4. panta 1a punktā, jo, lai ēka vai objekts nezaudētu savu kultūrvēsturisko vērtību, nereti jāpielieto produkti, kuriem nav augsts energoefektivitātes līmenis.

Īss panta redakcijas kopsavilkums: *Dalībvalstīm jānodrošina, ka ikgadējam enerģijas ietaupījumam ir jābūt 1.5% no iepriekšējā gada pārdošanas apjomiem, un jānosaka, kāda apjoma ietaupījumus tās sagaida no katras iesaistītās puses primārā vai gala patēriņa izmantošanas ziņā. Dalībvalstīm jānodrošina, ka tirgū neveidojas situācija, kas traucētu attīstīties energoefektivitātes pakalpojumu piedāvājumu klāstam un traucētu veselīgas konkurences attīstību.*

1. Vai šī panta izpilde (norādītajā termiņā) ir reāla?

Panta izpilde norādītajos termiņos ir apgrūtināta. Enerģijas patēriņu katru gadu ietekmē daudzi korekcijas faktori, kas var sasniegt līdz 5%, kas ievērojami pārsniedz prasīto enerģijas patēriņa samazinājumu - 1,5%. Panta ieviešanai nepieciešams izstrādāt detalizētu aprēķinu metodiku.

2. Kādi ir potenciālie pozitīvie ieguvumi?

- ikgadējs enerģijas ietaupījums ne mazāks kā 1,5% no iepriekšējā gada pārdotās enerģijas apjoma;
- attiecībā uz „saistību shēmām” lai „nodrošinātu” šo 1,5% enerģijas ietaupījumu gadā Latvijai dots ir pietiekami daudz norādījumu un atrunu un jāmēģina tos likt lietā;
- mehānismi un motivācija energoefektivitātes celšanai privātajā sektorā un mājāsaimniecībās;
- enerģijas servisa kompāniju attīstība Latvijā;
- labāka apgādes drošība, zemāks primārās enerģijas patēriņš, samazināts enerģijas imports, samazinātas klimata pārmaiņas un paātrināta jauno tehnoloģiju ieviešana;
- valstiski apkopota informācija par ietaupīto enerģiju, atskaites pēc vienotas metodikas;
- uzskaitīti instrumenti, kurus dalībvalstis var izmantot mērķa sasniegšanā: CO2 nodoklis u.tml., noteikumi vai brīvprātīgas vienošanās, standarti un normas un informēšana un apmācīšana;
- realizētām politikām un pasākumiem ir jābūt dokumentētiem, caurspīdīgiem, pierādāmiem, pārbaudāmiem utt;
- Jaunā punktā ir paredzēta *statistical transfer of a specified amount of energy savings* līdzīgā kā AER direktīvā.

3. Kādas ir potenciālās negatīvās sekas?

- projektā paredzētais formulējums ļaus gūt labumu tikai enerģiju ģenerējošām valstīm, bet zaudēt enerģiju importējošās valstīm; jārada lokālā stimulu valsts sistēma;
- labi liekas, ka enerģijas ietaupījumu var sākt uzskaitīt no 2011. gada. Latvijā energoefektivitātes pasākumi vēl nav īsti iesākti, tādēļ lielākas iespējas sasniegt ekonomiju enerģijas patēriņā;
- vienlaicīga un nesaskaņota visu tarifu pacelšana, kas gala lietotājiem uzliek pienākumu atdot neproporcionāli lielu daļu savu ienākumu, lai nodrošinātu šīs direktīvas mērķu sasniegšanu;
- ieviešot punktu ‘burtiski’, resursu ziņā tiks kavēti daudzi citi svarīgāki sektora jautājumu risinājumi;
- ja enerģijas samazinājuma uzskaites jāuzsāk 2013./2014.gadā, EM vēl nebūs sagatavota metodika;
- ja plānotais samazinājums attiecas vienīgi uz esošajiem patērētājiem, bet ne uz jauniem, tiks bremsēta ekonomikas attīstība un ierobežotas patērētāju iespējas izvēlēties enerģijas piegādātājus;
- netieši šis pants skar jautājumu par dabas gāzes tarifu struktūru, kur nekorekti gāzes lietotāji tiek dalīti grupās atkarībā no dabasgāzes patēriņa apjoma gadā, nevis pēc pieslēguma parametriem; proti, ja patēriņš ir tuvu augstākajai robežai, tad ir izdevīgi to pārsniegt, jo tad būs zemāks tariffs;
- Jaunajā redakcijā paskaidrots, kā operatori aprēķina enerģijas efektivitātes mērķi, kā arī uzdots noteikt starpmērķi.

4. Kas būtu jādara šī panta veiksmīgai ieviešanai:

- jāizveido energoefektivitātes saistību shēma un jānodrošina tās akreditācijas process, kas ir caurspīdīgs visiem tirgus dalībniekiem, ar mērķi līdz minimumam samazināt sertifikācijas izmaksas;
- jārod saprātīgs motivācijas un atbalsta veids energoefektivitātes pasākumu īstenošanai (piem., nodokļu atlaides), kā arī efektīva, bezkompromisu pasākumu kontrole;
- jāizstrādā energoefektivitātes aprēķina metodika pret bāzes scenāriju, ja netiktu veikti energoefektivitātes pasākumi;
- nepieciešama straujāka enerģijas servisa kompāniju attīstība Latvijā;
- jāizstrādā detalizēta aprēķinu metodika, kas nosaka panākto enerģijas patēriņa samazinājumu; tā jāattiecinā nevis uz absolūtiem, bet relatīviem rādītājiem - cilvēku skaitu vai IKP. Efekts no šo ietekmju izmaiņām ir lielāks nekā no ekonomijas pasākumiem.

Īss panta redakcijas kopsavilkums: *dalībvalstīm ir jāveicina izmaksu ziņā pieejama energoaudita attīstība; jāmotivē māsaimniecības veikt energoauditus un jāattīsta mācību programmas auditoru apmācībai.*

1. Vai šī panta izpilde (norādītajā termiņā) ir reāla?

Eksperti ir vienprātis, ka panta ieviešana ir reāla un iespējama, un ka pamati tās izpildei jau ir ieviesti.

2. Kādi ir potenciālie pozitīvie ieguvumi?

- valsts atbalstīta auditoru apmācība un pēcdiploma apmācība;
- sertificētu un neatkarīgu auditoru kopa;
- veicot uzņēmumu energoauditus tiks paaugstināta produktu ražošanas energoefektivitāte, kas samazinās kopējās produkta ražošanas izmaksas, Latvijas uzņēmumi kļūs starptautiski konkurētspējīgāki;
- energoefektivitātes pasākumi nevar tikt uztverti kā papildu slogs; pienācīgi kvalitatīvi veikti tie pozitīvi iespaido uzņēmējdarbību ilgtermiņā.

3. Kādas ir potenciālās negatīvās sekas?

- var rasties problēmas nosakot, vai auditors ir vai nav iesaistīts darbībā auditējamā objektā;
- audits kļūst par noteiktas regularitātes ienākumu audita veicējam nevis pilda savu pamatmērķi – sniegt rekomendācijas par nepieciešamajiem uzlabojumiem;
- formāli energoauditus - ja ēkas energoefektivitātes rādītāji ir labi, tad nav vajadzības pēc formālas auditēšanas; vai vajag atkārtotus auditus ik pa 5 gadiem, 10 gadiem vai pēc vajadzības? Ieteicams energoauditus atkārtot, ja uzņēmums ir veicis būtiskas izmaiņas savos ražošanas procesos vai enerģijas bilancē, pat ātrāk par 5 gadiem;
- nav skaidrs, kas vērtēs auditus, pēc kādiem kritērijiem un uz kāda pamata?
- energoauditorus koordinējošā EM ierobežoto cilvēku resursu dēļ nevar pienācīgi pildīt šādus ilgtermiņa projektus;
- Latvijas energoaudita pieredze krietni atpaliek no Eiropas līmeņa;
- formāli veikti vai neprofesionāli auditi nedos CO2 ietaupījumu, tā vietā radot tikai papildu izmaksas un uzņēmumu neapmierinātību.

4. Kas būtu jādara šī panta veiksmīgai ieviešanai:

- jānosaka/jāizveido par auditoru apmācību atbildīgā iestāde un jāpilnveido izglītības sistēma ar valsts atbalstu, kas ļautu sagatavot kvalitatīvus energoaudita un energoefektivitātes ekspertus, veidojot sadarbību ar LR akadēmisko bāzi, kā arī kaimiņvalstīm Igauniju un Lietuvu;
- jāizveido speciālistu sertifikācijas sistēma rūpniecības uzņēmumu audita veikšanai;
- jāpārskata būvnormatīvi un prasības ēku energoefektivitātei, lai tās pēc iespējas paaugstinātu un ietvertu modernākos pieejamos risinājumus;
- jāveido plaša normatīvo aktu un tehnisko standartu tulkojumu datu bāze, un jāveicina tās pieejamība;
- jāveicina auditoru un organizāciju sadarbība ar mērķi gūt reālus ietaupījumus; veidot darbinieku apmācību programmas;
- šajā pantā ir uzsvērts, ka auditi jāveic pēc *qualification criteria defined by the Member State*. Tātad ir nepieciešama metodika. Paredzētas arī manevra iespējas, ka uzņēmumi var ieviest *energy management system certified by an independent body*.

Īss panta redakcijas kopsavilkums: *dalībvalstīm jānodrošina, ka līdz 2014. gada 1.janvārim ir izveidotas sertifikācijas vai cita veida kvalifikācijas pārbaudi nodrošinošas shēmas energopakalpojumu, energoauditu un energoefektivitātes uzlabošanas pakalpojumiem. Par šīm shēmām jāpaziņo publiski un jāsadarbojas ar Komisiju, lai salīdzinātu to kvalitāti.*

1. Vai šī panta izpilde (norādītajā termiņā) ir reāla?

Eksperti ir vienprātis, ka panta ieviešana ir reāla un pantā ir paredzēts regulējums, kas šobrīd ir kritiski nepieciešams, lai veicinātu sistēmas sakārtošanu.

2. Kādi ir potenciālie pozitīvie ieguvumi?

- sakārtota normatīvā bāze un tā rezultātā būtiski uzlabota pasākumu un darbu kvalitāte;
- jauns augsti kvalificēts darbaspēks un darba metodes gan audita, gan energoefektivitātes pasākumu plānošanas, kā arī potenciāla eksportprece būvniecības īstenošanas jomā;
- sertificētu pakalpojumu sniedzēji nodrošinās pakalpojumu kvalitāti un atbildību par rezultātu.

3. Kādas ir potenciālās negatīvās sekas:

- ieviešana var būt ļoti riskanta, jo veidojot normatīvus šobrīd ir liela iespējamība tos sakropļot nekompetences un spēcīgā lobija rezultātā;
- divu gadu laikā šādu neatkarīgu sistēmu no pamatiem uzbūvēt ir praktiski neiespējami. Pieredze būtu smeļama no Centrāleiropas valstīm, bet nepieļaujot iepriekš pieļautas kļūdas – pārņemot normatīvu sagatavošanu no vienām valstīm, bet būvniecības tehnoloģijas - no citām valstīm, tādā veidā radot nesaderību un normu kolīzijas;
- Latvijā energoefektivitātes jautājumu regulēšana ir sadalīta starp EM, VARAM un reģionālajām enerģētikas aģentūrām, līdz ar to trūkst vienotas sistēmas, kas atbild par energoefektivitātes pasākumiem;
- panta izpilde ir reāla, ja Būvniecības likumā tiks iekļauti ekspluatācijas īpašību novērtēšanas kārtības kritēriji. Bez tiem likumā iztrūkst stingru prasību, lai ēka būtu ilgtspējīga, jo to var nodot ekspluatācijā, neizpildot prasības, kas nodrošina ēkas ilgtspēju;
- Būvniecības likumā jāiekļauj Regulas ES/305/2011 pieprasītās sekas.

4. Kas būtu jādara šī panta veiksmīgai ieviešanai:

- praksē jāievieš direktīvā paredzētā sadarbība starp ES dalībvalstīm un Komisiju, lai salīdzinātu un savstarpēji atzītu shēmas/sistēmas;
- vienota kompetences centra (iespējams akadēmiski bāzēta) izveide, kas regulētu ar energoauditu un ar to saistītu pakalpojumu sniegšanas kārtību un kontrolētu praktisko ieviešanu;
- EK vajadzētu izstrādāt vienotas vadlīnijas sistēmu izveidošanai, kā arī jāparedz neliels, bet pietiekams finansējums dalībvalstu sistēmu izveides atbalstam;
- uzskaitīto sertificējamo jomu saraksts Latvijā noteikti ir jāpapildina arī ar saistītajām nozarēm, proti, projektētājiem, būvniecības speciālistiem, ēku apsaimniekotājiem, jo tikai tas veicinās kvalitatīvus pakalpojumus visā ēkas dzīves ciklā;
- visas attiecīgās sistēmas būtu jāapvieno vienotā sistēmā un tās kontrolēšanai jānozīmē viena neatkarīga iestāde.

PROJEKTA OTRĀ POSMA REZULTĀTS:
**APKOPOTS EKSPERTU VIEDOKĻA FORMULĒJUMS PAR POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA
„ENERĢĒTIKAS STRATĒGIJA 2030” PROJEKTU**

Par pamatu ņemot Eiropas Savienības mērķus enerģētikas jomās, Ekonomikas ministrija 2011. gadā uzsāka darbu pie pirmās Latvijas nacionālās enerģētikas stratēģijas politikas plānošanas dokumenta izstrādes. Ņemot vērā šī plānošanas dokumenta īpašo vērtību Latvijas tautsaimniecības attīstībā, tā saturam ir jāatbilst vairākiem kritērijiem un nosacījumiem, lai to varētu pilnvērtīgi izmantot kā pamatdokumentu plaukstošas Latvijas tautsaimniecības attīstībai.

Informācija par projekta posmu

Projekta posmā piedalījās un viedokli par direktīvas pantiem izteica šādi eksperti:

Namejs Zeltiņš	Fizikālās enerģētikas institūta Enerģētikas efektivitātes centra vadītājs, profesors, Dr. habil. sc. ing., LAZ Goda loceklis
Dace Cīrule	LL.M, zvērināta advokāte, zvērinātu advokātu birojs „Adversus”
Zane Sauka	Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padomes valdes priekšsēdētāja, Mg.Sc.Econ.
Aldis Sirmačs	REHAU SIA Valdes loceklis, LATEA valdes loceklis
Edgars Vīgants	Mg. Sc. Ing. RTU doktorants, SIA „Balteneko” valdes loceklis
Anda Kursiša	Biedrības „Passive House Latvija” valdes priekšsēdētāja, Sert.Arh., MBA
Juris Golunovs	Rīgas Pašvaldības aģentūras „Rīgas Enerģētikas aģentūras” energoefektivitātes centra vadītājs
Jānis Reķis	Dr., Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģētikas institūta pētnieks
Jānis Kļaviņš	Dr. Ing.sc., AS „Lode” attīstības direktors
Gatis Žogla	RTU pētnieks, M.Sc.
Gatis Bažbauers	Dr.sc.ing., RTU profesors
Zita Bindere-Baranova	Bch.Econ, IT., Sia „Baltic Consulting”

Projekta ietvaros ekspertiem tika lūgts viedoklis par šādiem jautājumiem:

1. Vai enerģētikas politikas mērķu un rīcības virzienu definējums atspoguļo Latvijas intereses enerģētikā? Vai stratēģijā jāietver sektora attīstības redzējums pēc 2030. gada?
2. Kā nodrošināt 1.-3. Jautājumā minēto nozaru sasaisti? Vai šī sasaiste stratēģijā ir atspoguļota?
3. Vai stratēģijā izvirzītie mērķi attiecībā uz SEG emisijām ir adekvāti Latvijā un ES kontekstā? Vai risinājumi/pasākumi (instrumenti), kas paredzēti mērķu sasniegšanai ir adekvāti?
4. Vai stratēģijā izvirzītie mērķi attiecībā uz energoefektivitāti ir adekvāti Latvijā un ES kontekstā? Vai risinājumi/pasākumi (instrumenti), kas paredzēti mērķu sasniegšanai ir adekvāti?
5. Vai stratēģijā izvirzītie mērķi attiecībā uz atjaunojamiem energoresursiem ir adekvāti Latvijā un ES kontekstā? Vai risinājumi/pasākumi (instrumenti), kas paredzēti mērķu sasniegšanai ir adekvāti?

I Apskatot **dokumentu kopumā**, darba grupa bija vienprātis attiecībā uz sekojošo:

1. „Energētikas stratēģija 2030” konceptuāli apraksta Latvijas intereses enerģētikā, akadēmiski un vēsturiski analizē tās, taču nesniedz strukturētu un uz faktoru mijiedarbību balstītu vīziju par enerģētikas sektora attīstību līdz 2030. gadam;
2. „Energētikas stratēģija 2030” šādā redakcijā nav stratēģisks dokuments, bet gan viens no izejmateriāliem tāda veidošanai;
3. „Energētikas stratēģijai 2030” **ir** jāatspoguļo:
 - MĒRĶI, un to pamatojums (vēsturisku analīzi un nākotnes aprēķinus matemātisku modeļu veidā iekļaujot pielikumos);
 - PASĀKUMI pa nozarēm, jeb mērķu apakšpunkti;
 - METODEDES, kā šos mērķus sasniegt - ekonomiskās un sociālās;
 - MĒRĪŠANAS un KONTROLES mehānismi, pēc izmērāmiem lielumiem;
 - VALSTS un REGULATORA loma enerģētikā un stratēģijas īstenošanā;
 - INTEGRĀCIJA ar Nacionālo Attīstības plānu, uzņēmējdarbības attīstību, sociālo un izglītības attīstību;
 - AKTUALIZĀCIJAS jeb pārskata periodu nepieciešamība, ņemot vērā Latvijas ekonomikas un globālās enerģētikas mainīgo dabu;
4. „Energētikas stratēģijai 2030” **nav** jāietver:
 - zinātnisko darbu un pētījumu plašus citātus (tā vietā atsauces un pielikumi);
 - minējumi un pieņēmumi bez atsaucēm uz konkrētiem aprēķiniem un pētījumiem;
 - pretrunīgi un ārpus konteksta lietoti skaitliski lielumi bez skaidrojumiem, definīcijām un statistikas pamatojuma¹;
 - norādes uz konkrētu uzņēmumu vai konkrētu tehnoloģiju lomu valsts enerģētikā.

II Analizējot dokumentā atspoguļoto **SEG samazinājuma, energoefektivitātes, un AER īpatsvara palielināšanas savstarpējo mijiedarbību**, ekspertu darba grupa atzīmē, ka:

Formāli saikne starp pasākumiem dokumenta tekstā ir sniegta, un būtisku pretrunu nav, taču:

1. Skaidrojumi ir nepietiekami, bez skaitliskiem modeļiem un to grafiska attēlojuma, vai sistēmdinamikas metožu rezultātu iekļaušanas;
2. Nav informācijas par starpnozaru pētījuma, vai saskaņojuma rezultātiem;
3. Pārmērīga enerģijas patēriņa pieauguma modelēšana 2020. un 2030. gadam liecina par to, ka nav ņemta vērā energoefektivitātes pasākumu ietekme, konservatīvs (!) IKP pieaugums, iedzīvotāju skaita stabilizēšanās vai samazināšanās, un citi faktori;
4. Nav minēti t.s. „horizontālie” pasākumi, piem. lietotāja vai lietotāju grupas pāreja uz AER pieļaujama tikai kompleksi ar energoefektivitātes pasākumiem.

III Izskatot Stratēģijas sadaļu par **SEG emisiju samazinājuma mērķiem**, Latvijā un Eiropā, eksperti atzīmē, ka SEG emisijas patlaban uz vienu iedzīvotāju ir zemākās Eiropā, un plānotais AER īpatsvars Latvijā 2030. gadā (51.4%) mūs izvirza līderu lomā.

Taču:

1. Stratēģijā paredzētie risinājumi ir nepietiekami šāda mērķa sasniegšanai, jo neietver tehnoloģiskas alternatīvas SEG emisiju samazināšanai²;
2. Nav atspoguļota nodokļu likmju potenciāli pozitīvā ietekme uz SEG samazināšanu;
3. Nav apskatīta ietekme uz tautsaimniecību (IKP, nodarbinātība, investīcijas, nodokļi);
4. SEG emisiju samazinājuma prognoze koncentrējas uz AER īpatsvara pieaugumu, nevis energoefektivitātes pasākumiem. Šāda pieeja veicina atsevišķu AER tehnoloģiju lobēšanu, tā vietā daudz lielāka nozīme jāpiešķir izglītošanai un praktiskai apmācībai par energotaupības pasākumiem;
5. Jāpamato SEG emisiju samazinājums pa nozarēm (transports, mājsaimniecības, pakalpojumi, rūpniecība), kontekstā ar diagrammām par patēriņa pieaugumu/ samazinājumu 2010/2020/2030.

¹ Detalizēti skatīt pievienotajā ekspertu viedokļu apkopojuma materiālā;

² Ģeotermālā enerģija, akumulācija, sintētiskā gāze no AER, u.c.

IV Attiecībā uz Stratēģijas mērķiem energoefektivitātē, eksperti ir vienprātīgi par sekojošo, ka uzstādītie mērķi ir motivējoši, un varētu būt augstāki, bet:

1. Energoefektivitātes mērķi pa nozarēm jāformulē konkrēti un jāpamato ar aprēķiniem, jo:
 - Mērķi neatspoguļo ES prasības 2020. gadam (Direktīva 2010/31/ES);
 - Transporta sektorā uzskaitītie pasākumi ir nepietiekami, nav veikta analīze alternatīviem pasākumiem, piem. maršrutu plānošanai, un ceļu segumu uzlabošanai;
 - Rūpniecības sektorā energoauditi paši par sevi samazinājumu nenodrošinās, nav norādīti atbalsta pasākumi un kontroles mehānismi, piem., līmeņatzīmes;
 - Energoefektivitāte lauksaimniecībā nav apskatīta vispār;
 - Dzīvojamā sektorā nav korekta skaidrojuma energoefektivitātes mērķim 100 kWh/m², ne aprēķinā, ne mērvienībās; Ēku renovācijai nepieciešamās izmaksas (50 Ls/m²) ir balstītas uz novecojušiem datiem, neietver gradāciju pēc ēkas platības un sasniedzamā energoefektivitātes mērķa, iekštelpu klimata nodrošināšanu iedzīvotāju veselības un ēkas konstrukciju labā, kā arī riska faktoros ēkas tehniskā stāvokļa dēļ (nepieciešama statistika par nekustamā īpašuma nolietojumu);
 - siltumtīklu energoefektivitāte un koģenerācija dokumentā strukturāli jānodala no ražojošām industrijām, katrai nozarei definējot precīzus pasākumus;
2. Latvijā vēl arvien nav definīcijas Direktīvā 2010/31/ES noteiktajām Nulles enerģijas ēkām, un Zema enerģijas patēriņa ēkām;
3. Nav ietverta likumdošanas, t.sk. projektēšanas, energovadības, energoauditu, ēku sertificēšanas, apkures un ventilācijas risinājumu, un kontroles loma būvniecības un apsaimniekošanas kvalitātes nodrošināšanā;
4. Nav ietverts valsts finanšu atbalsta mehānisms un nodokļu atlaides; ESKO loma energoefektivitātes pasākumos raksturota formāli;
5. Nav skaidrota valsts loma piemēra veidošanā energoefektivitātē, un pašvaldību loma, nosakot labas energopārvaldības prakses principus savās teritorijās (nevar ignorēt ES energoefektivitātes direktīvas projektā paredzēto laba piemēra pienākumu);
6. Nav veikta energoefektivitātes pasākumu ietekmes analīze uz tautsaimniecību: nodarbinātība, inovācijas, imports /eksports, nodokļu ieņēmumi.

V Stratēģijā izvirzītie mērķi **attiecinā uz AER** kopumā ir adekvāti un īstenojami, taču trūkst ekonomiska un sociāla pamatojuma:

1. Nav izkristalizēti AER jomas mērķi; nav skaidrs, kā vienlaicīgi var notikt atjaunojamo un fosilo resursu attīstība (patēriņa pieaugums) pie minimālas IKP pieauguma prognozes un iedzīvotāju skaita sarukuma, kā arī, ņemot vērā īstenojamās energoefektivitātes pasākumus un sasniedzamos energoefektivitātes mērķus;
2. Jānorāda AER mērķu sadalījums elektroenerģijai, siltumenerģijai, un transportam.
3. Nav definēta nodokļu politika atbalstam un kontrolei;
4. Nav veikta AER un tehnoloģiju ietekmes analīze uz tautsaimniecību: nodarbinātība, inovācijas, imports/eksports, nodokļu ieņēmumi;
5. Nav minēti t.s. „horizontālie” pasākumi, piem. lietotāja vai lietotāju grupas pāreja uz AER pieļaujama tikai kompleksi ar energoefektivitātes pasākumiem;
6. Nav pieejama grafiska analīze vai kopaina par Latvijā pieejamiem AER kopumā, un to izmantošanas potenciāla aprēķinu pēc vienotas metodes.

Kopumā eksperti ir pauduši gana kritisku viedokli par „Enerģētikas stratēģiju 2030”, vienlaikus sniedzot ierosinājumus konkrētu stratēģijas nodaļu detalizācijai, un enerģētikas nozaru savstarpējās sasaistes uzlabošanai. Eksperti uzsver izstrādātā dokumenta pilnveides nepieciešamību, to izmantojot par izejmateriālu jaunas Stratēģijas redakcijas izstrādei.

PROJEKTA TREŠĀ POSMA REZULTĀTS:
**EKSPERTU VIEDOKĻA FORMULĒJUMS PAR BŪVNORMATĪVIEM
UN AR TIEM SAISTĪTIEM LR UN STARPTAUTISKIEM NORMATĪVAJIEM AKTIEM**

Līdz šim projekta ietvaros ir izvērtēts jaunās energoefektivitātes direktīvas projekts (14980_1_11) un Latvijas Enerģētikas stratēģijas 2030 projekts. Par pamatu ņemot iepriekšējos divos izvērtējuma posmos gūtās atziņas, šajā projekta posmā tika izvērtēti Latvijas Republikas būvnormatīvi, lai izvērtētu, kādas izmaiņas un grozījumi nepieciešami normatīvajos aktos, lai tie spētu atspoguļot iepriekšējos dokumentu projektos paredzētos nodomus attiecībā uz energoefektivitāti un ilgtspēju kopumā, kā arī uz ar nozari saistītajiem dokumentiem.

INFORMĀCIJA PAR PROJEKTA POSMA DALĪBNIEKIEM

Projekta posmā piedalījās un viedokli par direktīvas pantiem izteica šādi eksperti:

Dace Cīrule	LL.M, zvērināta advokāte, zvērinātu advokātu birojs „Adversus”
Zane Sauka	Mg.Sc.Econ Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padomes valdes priekšsēdētāja
Aldis Sirmačs	REHAU SIA Valdes loceklis, LATEA valdes loceklis
Anda Kursiša	Biedrības „Passive House Latvija” valdes priekšsēdētāja, Sert.Arh., MBA
Andris Vulāns	Mg. sc. ing., LLU Lauku inženieru fakultātes lektors, praktizējošs konsultants par būvfizikas jautājumiem
Agris Kamenders	Dr. sc. Ing., RTU docents.
Līga Ābele	Mg.iur. vides, būvniecības, teritorijas attīstības plānošanas un pilsētvides tiesībās, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) Juridiskās un pieminekļu uzskaites daļas vadītāja.

Posma ietvaros eksperti tika lūgti sniegt savu ieguldījumu šādu jautājumu apspriešanā:

- 1) apkopojot nacionālos standartus un Latvijai saistošo starptautisko normatīvo regulējumu, apskatīt Latvijas būvnormatīvu regulējumu sistēmiskā kopumā;
- 2) sniegt savu viedokli par to, kādas izmaiņas būtu jāievieš, lai panāktu Latvijas Republikas normatīvu atbilstību valsts starptautiskajām saistībām un ilgtspējīgas būvniecības mērķiem.

ĪSS SITUĀCIJAS APRAKSTS

Latvijas būvnormatīvi **LBN 231-03 Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija un LBN 002-01 Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika** ir pamatdokumenti, ar kuriem Latvijas Republikā ir noteikti ēku siltumtehniskās atbilstības kritēriji. Tā kā Latvijas Republika ir uzņēmusies saistības un pienākumus veikt būvniecību atbilstoši LR stratēģijai un jaunajiem ES kritērijiem, šo būvnormatīvu saturs būtu caurskatāms un uzlabojams.

Lai būvniecība noritētu atbilstoši stingrākiem energoefektivitātes un ilgtspējas kritērijiem, nepieciešams regulēt sistēmu kopumā, ietverot šādas jomas:

- 1) **būvnormatīvi**, kas grozīti atbilstoši jaunākajām ES direktīvu prasībām; t.sk. izņēmumi attiecībā uz **kultūras mantojumu**;
- 2) **standarti**, kas tulkoti un izmantoti kombinācijā ar būvnormatīviem un labu būvniecības praksi;
- 3) **dzīves cikla izvērtēšana** (Life-cycle Assessment (LCA)), kas izvērtē ēku ietekmi uz apkārtējo vidi gan energoefektivitātes, gan ekoloģijas aspektā;
- 4) **‘nulles’ un zemas enerģijas patēriņa, ēku klases (A, B, C, D) definīcijas vai cita klasifikācija**, pēc nacionālās vai ES enerģētikas stratēģijas;
- 5) **publisko iepirkuma regulējums**, lai iepriekš noteiktie kritēriji tiktu ņemti vērā, veidojot un izvērtējot iepirkumu.

Gatavojot šī posma uzdevumu, tika konstatēts, ka, izvērtējot tikai būvnormatīvus un to atbilstību starptautiskam regulējumam, netiks saņemtas izsmeļošas atbildes un ierosinājumi. Tāpēc ekspertiem lūdzām viedokli par vairāku ar Latvijas Būvnormatīviem saistītu normatīvo aktu savstarpēju atbilstību, kā arī to atbilstību Latvijai saistošam starptautiskam regulējumam. Eksperti tika aicināti sistēmiski izvērtēt vairākus līdzās pastāvošus normatīvus: vai šie akti papildina viens otru vai tieši pretēji – ir pretrunīgi; vai tie ir izsmeļoši vai sniedz nepietiekamu uzskaitījumu, un vai tie sasniedz savu mērķi kopumā.

Ekspertu galvenie secinājumi saistījās ar to, ka dokumenti būtu atjaunināmi, nav pietiekami detalizēti un dažbrīd pieļauj nevajadzīgu iespēju interpretācijai, no kura potenciāli cieš energoefektivitātes pasākumi kopumā. Katrs no šiem dokumentiem ir izstrādāts un grozīts dažādos laikos, dokumentu savstarpējā atbilstība ir iedragāta un kopumā sistēma nespēj funkcionēt biežo 'robu' un neskaidrību dēļ, kuras praksē tiek izmantotas arī ieinteresētu pušu dažādi traktētu mērķu sasniegšanai.

Izvērtējot ekspertu viedokļus, tika identificētas pieci aspekti:

1) Vienota saskaņota regulējuma trūkums būvnormatīvos

Latvijā, atšķirībā no ES, par ēku energoefektivitāti nav vienota apkopojoša visām uz ēku attiecināmām energoefektivitātes prasībām. Ir LBN 002-01, LBN 231-03³, kā arī vairāki citi Ministru kabineta noteikumi, kas atsevišķi regulē specifiskas jomas. Savukārt, dažās citās Eiropas valstīs ir vienots dokuments, kur apkopotas prasības⁴ gan norobežojošajām konstrukcijām, gan ventilācijai un karstā ūdens patēriņam, un šī prakse ir pierādījusi sevi kā efektīvu risinājumu specializēta regulējuma ieviešanai.

SECINĀJUMS – Pastāvot daudziem normatīvajiem aktiem, kas tieši un pastarpināti regulē ar būvniecības praksi saistītus jautājumus, saskaņotas un ilgtspējīgas būvniecības ceļā rodas šķēršļi, kas traucē sasniegt nospraustos mērķus – kvalitāti un energoefektivitāti. Latvijas likumu sadrumstalotībā pazūd energoefektivitātes kompleksā ideja. Citu Eiropas valstu normatīvie dokumenti būtu piemērs, kā arī Latvijā radīt pārskatāmu, un ilgtspējīgu būvniecības vidi.

Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu piemērošana kultūras mantojuma objektiem. Latvija lepojas ar savu kultūras un arhitektūras mantojumu, bet daļā sabiedrības valda aizspriedumi par to, ka energoefektivitātes pasākumi nav realizējami vēsturiskās ēkās, vai vēl vairāk - ka tie nodara būtisku kaitējumu. Virzoties uz arvien energoefektīvākas būvniecības standartiem, jāpatur prātā, ka ne visu ēku energoefektivitāti ir iespējams paaugstināt pēc vienādiem kritērijiem un metodēm. Šo apstākli apzinās gan Latvijā, gan Eiropā un pasaulē, paredzot tiesības katrai valstij noteikt pašai, kā tā plāno nodrošināt kultūrvēsturisku objektu energoefektivitāti. Diemžēl, šobrīd Latvijā pastāvošais regulējums ir nepilnīgs un daudzos praktiskos momentos nevis atvieglo, bet gan sarežģī risinājuma meklējumus un piemērošanu ne tikai patērētājam, bet arī valsts iestādēm.

SECINĀJUMS – normatīvo regulējumu nepieciešams pārskatīt, paredzot konkrētus risinājumus⁵ šobrīd pastāvošām problēmām būvniecības saskaņošanas procesā, kā arī definēt rekonstrukcijas kritērijus, lai vienlaikus sasniegtu ilgtspējīgas būvniecības, arhitektoniskās un vēsturiskās vērtības aizsardzības mērķus.

2) Starptautiskā regulējuma un standartu pieejamība Latvijas speciālistiem un patērētājiem

Starptautiskā standartizācijas organizācija (ISO) sadarbībā ar nozaru vadošajām organizācijām un ekspertiem izstrādā un regulāri atjaunina standartus, kas nosaka prasību minimumu katrā specifiskā jomā. Šie standarti tiek piemēroti brīvprātīgi, vai obligāti, ja tā paredzēts normatīvajos aktos. Obligāta pielietojuma gadījumā šie standarti jātulko valsts valodā, lai ar tiem būtu iespējams strādāt jebkurā nozarē. Arī Latvija nav izņēmums, taču diemžēl starptautiskie standarti tiek pielietoti tikai teorētiski, jo praksē tos izmanto ļoti šaurā ekspertu lokā. LBN minētie standarti nav tulkoti latviski, tāpēc būvniecības nozarei valodas barjeras dēļ nav pieejami. Tos var izmantot tikai projektētāji, kuri ir iepazinušies ar

³ LBN 231-03 Dzīvojamu un publisko ēku apkure un ventilācija; LBN 002-01 Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika

⁴ Piemēram, Vācijas „EnEV”, Norvēģijā „Byggteknisk forskrift – TEK 10”

⁵ Piemēram, nosakot konkrētus izņēmumu gadījumus attiecībā uz ēkām ar kultūrvēsturisku nozīmi, paredzot nepārkāpjamus iepirkuma procesus, lai nodrošinātu vēsturiskās vērtības saglabāšanu, kā arī paraugus un aprēķinus ilgmūžīgiem un vēsturiskā rekonstrukcijā akceptējamiem risinājumiem.

standartu nomenklatūru⁶, un augstā profesionālā līmenī pārzina angļu valodu. Pārējiem speciālistiem nav ne informācijas par šo standartu esamību un saturu, ne iespējas ar tiem iepazīties valsts valodā.

SECINĀJUMS – Lai nodrošinātu, ka Latvijas būvniecība spēj celt konkurētspēju un sekot ES prasībām, ir jāmeklē risinājuma varianti, kā normatīvos aktos uzskaitītus standartus darīt pieejamus Latvijas speciālistiem. Nedrīkst pastāvēt situācija, ka normatīvajos aktos ievieojot atsauci uz standartu, tādā veidā to padarot obligātu, to nav iespējams izpildīt tikai tāpēc, ka trūkst atbilstošu svešvalodas zināšanu.

3) Dzīves cikla izvērtējuma piemērošana izmaksu aprēķinos

Dzīves cikla izvērtējuma metode (Life-cycle assessment -LCA) ir pasaulē piemērota prakse būvniecības un ekspluatācijas izmaksu aprēķiniem. Šie aprēķini nosaka ēkas ekspluatācijas izmaksas tuvākā un tālākā nākotnē, palīdz izvērtēt būvniecības procesa un pašas ēkas ietekmi uz apkārtējo vidi, dotajos klimatiskajos apstākļos. Aprēķina metode ietver daudzus faktorus, kurus modelējot iespējams gūt vērā ņemamus ietaupījumus ilgtermiņā un samazināt potenciālu kaitējumu videi.

SECINĀJUMS – veicinot LCA metodes izmantošanu, paredzama pozitīva ietekme gan uz vidi, gan uz tautsaimniecību, veicinot vietējo būvmateriālu ražošanas attīstību un samazinot transporta emisijas. Tādēļ nepieciešams LCA piemērot Latvijas apstākļiem, paredzot to kā būtisku aprēķina metodi iepirkumiem.

4) Nepieciešamība pēc definētām dažādām energoefektivitātes klasēm

Latvijā izveidotās normatīvo aktu sistēmas ietvaros būvnormatīvi (LBN) darbojas ar mērķi noteikt tikai prasību minimumu konkrētās jomās. Bet, lai sasniegtu ilgtspējīgas būvniecības mērķus, nepieciešams, līdzīgi kā citās valstīs, noteikt arī augstākas energoefektivitātes klases. Arī jaunās Ēku energoefektivitātes direktīvas projektā⁷ valstīm paredzēts pienākums definēt energoefektivitātes prasību minimumu, kas šobrīd Latvijā nav izdarīts.

SECINĀJUMS - Lai izvērtētu dažādu patērētāju enerģijas patēriņa salīdzinājumu valsts un starptautiskā mērogā, nepieciešams definēt vairākas ēku energoefektivitātes klases. Lai varētu salīdzināt Latvijas Republikā noteikto ēku klases ar citu valstu kritērijiem, jānosaka primārās enerģijas koeficient visiem enerģijas veidiem Latvijā.

5) Publiskā iepirkuma likuma korekta piemērošana ar būvniecību saistītos iepirkumos

Publiskā iepirkuma likumā faktiski nepastāv šķēršļi, kas liegtu veikt energoefektīvus un ilgtspējīgus būvniecības iepirkumus, nodrošinot 1.-4. punktā minēto faktoru izpildi. Tomēr praksē privāto interešu lobēšana un kļūdainu kritēriju izvirzīšana ir radījusi situāciju, kad energoefektivitātes nodrošināšanai svarīgie faktori praktiski netiek ņemti vērā. Tas savukārt rada 'caura maisa' efektu, kad pēc sākotnējām 'zemākajām' izmaksām ēkas būvniecībā vai renovācijā, ēkas uzturēšanai nepieciešamas ieguldījumi, kuru apjoms faktiski nav prognozējams ne laikā, ne apjomā.

SECINĀJUMS – Lai Publisko iepirkumu likums, kurš šobrīd formāli paredz iespēju veikt pilnvērtīgu ilgtspējīgas būvniecības iepirkumu, spētu sasniegt savu potenciālu, valsts atbildīgajām iestādēm jāveic metodoloģisks darbs, izstrādājot striktas vadlīnijas ilgtspējīgai būvniecībai, tā pozitīvi ietekmējot nozares un tautsaimniecības attīstību kopumā.

Ekspertu darba rezultātā iezīmējas steidzama nepieciešamība pārskatīt plašu normatīvā regulējuma klāstu, lai veicinātu būvniecības nozares konkurētspēju un atbilstību starptautiskajam regulējumam.

⁶ Ekspertu norādīto ar LBN saistīto standartu uzskaitījums pievienots dokumenta beigās, jo nav iespējams precīzi nodalīt standartus zem LBN 231-03 un LBN 002-01 - standarti ir savstarpēji saistīti.

⁷ 14980_1_11 Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas par energoefektivitāti un ar ko atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK projekts (*Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on energy efficiency and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC*)

**Projekta 4. posma rezultāts:
EKSPERTU VIEDOKLIS PAR
ENERGOAUDITA JOMU REGULĒJUŠIEM NORMATĪVAJIEM AKTIEM**

Sakarā ar to, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 16.decembra direktīva 2002/91/EK par ēku energoefektivitāti, uz kuras pamata ir izstrādāts šobrīd spēkā esošais Ēku energoefektivitātes likums, zaudēs spēku šī gada jūlijā, Ekonomikas ministrija ir uzsākusi aktīvu darbību pie jaunu normatīvo aktu projektu izstrādes. Šīs darbības rezultātā nākamā gada sākumā Latvijā spēkā jāstājas jaunam Ēku energoefektivitātes likumam un no tā izrietošiem Ministru kabineta noteikumiem.

Līdz ar to šajā posmā tika izvērtēta topošā Ēku energoefektivitātes likumprojekta atbilstība jaunā ES regulējuma prasībām (Direktīva 2010/31/ES) un citām normām, kā arī to MK noteikumu redakcijas, kas tiks grozīti saistībā ar jaunā Ēku energoefektivitātes likuma stāšanos spēkā.

INFORMĀCIJA PAR PROJEKTA POSMA DALĪBNIEKIEM

Projekta posmā piedalījās un viedokli par direktīvas pantiem izteica šādi eksperti:

Dace Cīrule	LL.M, zvērināta advokāte, zvērinātu advokātu birojs „Adversus”
Anda Kursiša	Biedrības „Passive House Latvija” valdes priekšsēdētāja, Sert.Arh., MBA
Andris Vulāns	Mg. sc. ing., LLU Lauku inženieru fakultātes lektors, praktizējošs konsultants par būvfizikas jautājumiem
Līga Ābele	Mg.iur. vides, būvniecības, teritorijas attīstības plānošanas un pilsētvides tiesībās, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) Juridiskās un pieminekļu uzskaites daļas vadītāja.

Posma ietvaros eksperti tika lūgti izvērtēt attiecīgos normatīvos aktus un sniegt viedokli par to, kā šie akti funkcionē kopumā, vai tie nodrošina iespēju attīstīt energoefektīvu un ilgtspējīgu būvniecību, kā arī sniegt savus priekšlikumus par to, kā šo normative aktu sistēmu uzlabot kopumā.

ĪSS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS:

Ēku energoefektivitātes likumprojektam paredzēta ‘jumta’ likuma funkcija vairākiem MK noteikumiem:

- Ministru kabineta noteikumi Nr.39, Ēkas energoefektivitātes aprēķina metode; Redakcija uz 18.02.2011.
- Ministru kabineta noteikumi Nr.504, Noteikumi par ēku energosertifikāciju; Redakcija uz 12.06.2010.
- Ministru kabineta noteikumi Nr.26, Noteikumi par energoauditoriem, Redakcija uz 13.03.2010.
- Ministru kabineta noteikumu projekts, Noteikumi par rūpniecisko energoauditu, VSS, versija 17.05.2012., un citiem energoefektivitāti veicinošiem aktiem tuvākajā nākotnē.

Nākotnē Ēku energoefektivitātes likumprojektam jānodrošina pārredzamība un horizontālā sasaiste visiem secīgajiem energoefektivitātes mērķa Ministru kabineta noteikumiem, tāpēc līdz šī likuma izsludināšanai būtu jāveic kompleksa dokumentu pārskatīšana un satura atjaunināšana, gan pēc Eiropas direktīvu, un atsaucies standartiem, gan saistībā ar Latvijas Enerģētikas stratēģiju 2030. Noteikumi par energosertifikāciju, un energoauditoriem daudzkārt dublējas, jāapsver iespēja nākotnē tos apvienot vienā dokumentā, ja iespējams.

Ekspertu viedoklis aptver gan šo dokumentu grupu kopumā, gan komentārus par katru atsevišķi.

ĒKU ENERGOEFEKTIVĀTES LIKUMPROJEKTS⁸

Likuma 4. pantā likts pārāk liels uzsvars uz LR minimālo būvnormatīvu izpildi. LBN 002 -01 „Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika” ir spēkā no 2001. gada, taču nekāds ievērojams energoefektivitātes progress nav novērots. Turpmākā likuma tekstā, 6.-10. pantā, saīsinātā veidā apkopotas vairāku MK noteikumu tēzes (sk. ievadā), taču vietām šie formulējumi bez atsauces uz detalizēto dokumentu ir neprecīzi un nepietiekami.

Likumā pie atsauces uz nulles vai ‘gandrīz’ nulles enerģijas ēkām būtu jānosaka atbildīgā institūcija par šādas ēkas definīcijas izstrādi Latvijā, un par definētām ēku energoefektivitātes klasēm (A,B,C vai tml.)

Turklāt, apzinoties, ka Latvijā tuvākajās desmitgadēs vēl arvien būs lielāks renovējamo un rekonstruējamo ēku īpatsvars, jāpievērš vairāk uzmanības esošo ēku energoefektivitātei. Ar LBN 002-01 un MK Nr. 907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām” minētajiem 230 kWh/ m² gadā būtiskas izmaiņas enerģijas patēriņa samazināšanā Latvijā netiks panāktas.

Likumā jābūt atsaucei, ka energoefektivitātes pasākumi nedrīkst pasliktināt iekštelpu komfortu. Attiecībā uz vēsturiskām ēkām, un aizsargājamu apbūvi, likuma ietvars sašaurina direktīvas 2010/31/ES formulējumu. Sabalansētas politikas īstenošanai būtu lietderīgi izmantot Direktīvas piedāvāto izņēmumu un iestrādāt Latvijas likumā principu, ka *šā likuma prasības nepiemēro ēkām, [...] 2) kuras ir kultūras pieminekļi vai kurās atrodas kultūras pieminekļi, kā arī kultūras pieminekļu teritorijās esošām ēkām, ja likuma prasību izpilde apdraud šo kultūras pieminekļu saglabāšanu vai pazemina to kultūrvēsturisko vērtību.*

ĒKAS ENERGOEFEKTIVĀTES APRĒĶINA METODE

Metode ir pārņemta no Eiropas standartiem, ar daudziem atsauces dokumentiem. Reti kurš praktizējošs auditors tos ir ieguvis un detalizēti izpētījis, jo LVS standarti ir pieejami tikai par samaksu. Neizprotot pilnu aprēķinu metodiku, ar EM izstrādāto aprēķina programmrīku var veidoties būtiskas kļūdas ēkas novērtējumā, kas īpašniekam potenciāli var radīt zaudējumus, papildu izmaksas, vai garām palaistas ēkas uzlabošanas iespējas.

Par P.1, aprēķina metodi zem 50 kWh/m² gadā, auditoram jāpievieno pilna aprēķina dokumentācija, lai pamatotu šādu prognozi. Vēl jo vairāk, ja tiek plānots patēriņš zem 25 kWh/m² gadā, auditoram nepieciešama izglītība ar zema enerģijas patēriņa ēkām, vai šāda speciālista parakstīts apliecinājums pie aprēķinu dokumentācijas.

Ja iespējams, nākotnē rekomendējam terminu ‘kondicionētā ēkas platība’ aizstāt ar terminu ‘apkurināmā ēkas platība’, jo pie apkures dienu skaita pārsvara gadā šāds apzīmējums būtu saprotams visiem.

Par energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, būtu jāizstrādā metodika izmaksu noteikšanai, vadoties pēc publiski pieejamās nozares vidējām cenām, izmaksu kataloga, vai sertificēta tāmētāja aprēķina, jo energoauditora specializācija lielākajā daļā gadījumu ir nepietiekama kvalitatīvas un reālas tāmes izstrādei. Jebkuram auditam veicamajos pasākumos jāiekļauj individuālā apkures regulēšana, ventilācijas vai vēdināšanas režīmi un pasākumi (ja tādi nav veikti iepriekš), norādot normatīvo gaisa apmaiņu telpās pēc LBN, jo energoefektivitātes pasākumi nedrīkst pasliktināt iekštelpu komfortu.

Tāpat, siltuma pārvadei termiskiem tiltiem Latvijā nav pieejama vienkārši un saprotami pielietojama metodika, līdztekus standartam būtu nepieciešams termisko tiltu katalogs ar Latvijas klimatam atbilstošām vērtībām.

No arhitektūras mantojuma saglabāšanas viedokļa, automātiska energoefektivitātes pasākumu attiecināšanai uz vēsturiskām ēkām var būt negatīvas sekas. Proti, ēkas arhitektūru respektējošai metodei var būt augstākas izmaksa, nekā standarta metodei. Līdz ar to, izņēmuma iespēja attiecībā uz arhitektūras mantojumu gan likumā, gan sertifikācijas noteikumos ir būtiska, lai neizslēgtu arhitektūras mantojuma objektus no ēku stāvokli uzlabojošiem pasākumiem, piemēram, no finansējuma piesaistes projektiem, konkurējot ar citām ēkām.

⁸ Detalizētu izziņu par likumprojekta atbilstību skatīt šīs brošūras 1. pielikumā **1. pielikums** .

NOTEIKUMI PAR ĒKU ENERGOSERTIFIKĀCIJU

Ir jāpaplašina noteikumos paredzētais objektu loks, kas pakļaujami energosertifikācijai. Turpmāk energosertifikācija būtu jāattiecina uz plašāku ēku loku, atceļot ierobežojumus par ēkas platību, piemēram saskaņā ar jaunās direktīvas projektu, auditējot publiskas ēkas, sākot no 250 m² platības. Vairāk uzmanības jāpievērš auditora un audita pasūtītāja savstarpējam līgumam, jo savtīgas īpašnieka intereses ēkas pārdošanas gadījumā var novest pie maldinoša energoaudita. Šādos gadījumā ir jādomā, kā novērst iespējamu negodprātīgu rīcību no ēkas īpašnieka puses, cenšoties ietekmēt energoauditoru, kā arī novērst negodprātīgu rīcību no energoauditora puses. Atbildība par patērētāja tiesību pārkāpumu ir jāparedz abos gadījumos.

Ergoesertifikātu reģistra izveide ir būtiski novēlojusies, reģistrs sniegs ļoti nepieciešamo iespēju salīdzināt ēku datus Latvijā.

Būvvaldes jāapmāca energosertifikātu izskatīšanā un pieņemšanā, jo saskaņā ar šiem noteikumiem, jāpievieno aprēķina dokumentācija, kas vairākumā gadījumu tiek pilnīgi ignorēta. Ergosertifikātā minēto ieteikumu sagatavošanai jānorāda, ka kompleksos gadījumos jāpieaicina sertificēts arhitekts, būvinženieris, vai cits speciālists, un jebkuriem ieteikumiem jāatbilst LBN, labai praksei būvniecībā, un plānotajam ēkas ekspluatācijas periodam. Nav pieļaujams, ka energoauditora rekomendācijām sekojot tiek pasliktināta vai 'vienkāršota ēkas arhitektoniskā kvalitāte.

Zinātnieku un praktiķu atziņas apstiprina, ka ir iespējama vēsturisko ēku energoefektivitātes radītāju paaugstināšana, un tas nozīmē, ka tiesību politikas līmenī būtu jārada mehānisms šīs informācijas integrēšanai vispārīgo energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu sistēmā. Proti, jāpanāk, lai „siltināšanas” pasākumu ieteikumu sniedzēji, kas ķeras pie vēsturisko ēku energoaudita, būtu informēti par īpašajām metodēm un paņēmieniem. Šajā daļā ēku energosertifikācijas noteikumi sasauca ar noteikumiem par energoauditoru sertifikācijas kritērijiem

NOTEIKUMI PAR ENERGOAUDITORIEM

Pirmkārt, ir apritējuši jau vairāki gadi kopš noteikumu stāšanās spēkā, un Latvijā ir pietiekami sertificētu auditoru, tāpēc punkts, ka Pagaidu energosertifikātus var izsniegt sertificēti būvkonstruktori, jo šī atļauja būtiski pazemina prasības Pagaidu energosertifikāta kvalitātei. Jāparedz saprātīgs mehānisms, kā nodrošināt esošo energoauditoru iekļaušanu profesionālo zināšanu pilnveidošanā atbilstoši jaunajiem noteikumiem, kā arī turpmāk piemērot kvalitātes prasības un atbildību saskaņā ar jaunajiem noteikumiem. Ņemot vērā, ka iepriekš nereti energosertifikācija nav bijusi kvalitatīva un adekvāta, kā arī to, ka turpmāk pie ēkas vai tās daļas pārdošanas vai iznomāšanas būs nepieciešams energosertifikāts, ir jānodrošina atbildības kooonrole par paveikto darbu. Iespējams, ka pie strauji mainīgas likumdošanas vides, sertifikāta atjaunošana jāparedz reizi 3 gados, uzrādot veiktos auditus, un tālākizglītību. Tāpat būtu nepieciešams iekļaut atbildību par ētikas pārkāpumiem, pasūtītāja maldināšanu, nevērību un bezatbildību, kas bieži sastopama zemākās cenas auditos.

Darbam ar vēsturiskām ēkām būtu nepieciešama papildu apmācība vai kvalifikācija, piemēram, apliecība par VKPAI apgūtu apmācību, vai kompetences sertifikāts; vai pieredzējuša vēsturisku ēku rekonstrukcijas speciālista (arhitekta, būvkonstruktorā) apliecinājums.

INDUSTRIĀLAIS ENERGOAUDITS

EM jāveic šī regulējuma mērķtiecīgs skaidrojums tieši uzņēmējiem, kam tas adresēts, lai šādu speciālistu sertifikācija un auditu veikšana nekļūst par formalitāti un administratīvo slogu. Pirms likuma stāšanās spēkā rekomendējam uzklaut VARAM un LVIF viedokli par ražošanas ēku auditu kvalitāti, pēc KPFI konkursiem un to rezultātiem.

„Rūpnieciskajā darbībā patērētā enerģija norādāma gan absolūtajās mērvienībās, gan kā īpatnējais enerģijas patēriņš, kas izteikts uz saražotās produkcijas daudzuma, tilpuma, masas vai citu mērvienību” – šeit rekomendējam lietot līmeņatzīmes terminu, ko vienlīdz labi uztver gan enerģētikas, gan rūpniecības nozarēs.

Tāpat, nepieciešama atruna darbam uzņēmumos, kur nav iespējams atsevišķi uzrādīt enerģijas patērētājus atbilstošas uzskaites trūkuma dēļ.

Punkts 17.6. pelna visvairāk kritikas, jo mēģinot norādīt uz būtisku nepieciešamību ražotājam veikt arī vienkāršus un lētus pasākumus, netieši liek koncentrēties tikai uz zemāko izmaksu pasākumiem, kas pie lieliem patēriņiem un sarežģītām tehnoloģijām nav ne vēlams, ne iespējams. Rentabilitāte (p.1.) būtu labāks termins, vai zemu izmaksu pasākumi jāskaidro precīzāk.

Projekta 5. posma rezultāti:
**Ekspertu viedoklis par
Nacionālā attīstības plāna 2020 (NAP 2020) melnrakstu**

Noslēdzot projektu, kura galvenais mērķis un uzdevums bija izvērtēt spēkā un izstrādes procesā esošus normatīvos aktus un politikas plānošanas dokumentus energoefektivitātes un būvniecības jomā, eksperti tika lūgti izvērtēt šobrīd izstrādes procesā esošo Nacionālo attīstības plānu 2020 (NAP2020). Ņemot vērā visu informāciju un secinājumus, ko eksperti ir pauduši par iepriekš izskatītajiem nacionālajiem aktiem, ES normatīviem un standartiem, eksperti tika lūgti sniegt viedokli par to, vai NAP 2020 melnrakstā ir iekļautas nepieciešamās sadaļas, lai atrunātu energoefektivitātes un ilgtspējīgas būvniecības veicināšanu kā Latvijas prioritātes laikā līdz 2020. gadam.

INFORMĀCIJA PAR PROJEKTA POSMA DALĪBNIEKIEM

Projekta posmā piedalījās un viedokli par direktīvas pantiem izteica šādi eksperti:

Dace Cīrule	LL.M, zvērināta advokāte, zvērinātu advokātu birojs „Adversus”
Zane Sauka	Mg.Sc.Econ Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padomes valdes priekšsēdētāja
Anda Kursiša	Biedrības „Passive House Latvija” valdes priekšsēdētāja, Sert.Arh., MBA
Edgars Vīgants	Mg. Sc. Ing. RTU doktorants, SIA „Balteneko” valdes loceklis
Krišjānis Kalnciems	Biedrības “Passive House Latvija” valdes loceklis, LTRK Lauksaimniecības, Mežsaimniecības un Zivsaimniecības Padomes vadītājs
Līga Ābele	Mg.iur. vides, būvniecības, teritorijas attīstības plānošanas un pilsētvides tiesībās, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) Juridiskās un pieminekļu uzskaites daļas vadītāja.
Namejs Zeltiņš	Fizikālās enerģētikas institūta Enerģētikas efektivitātes centra vadītājs, profesors, Dr. habil. sc. ing., LAZ Goda loceklis

POSMA IETVAROS, EKSPERTIEM TIKA LŪGTS ATBILDĒT UZ ŠĀDIEM JAUTĀJUMIEM:

- Vai NAP melnrakstā ir atrodamas atsauces uz atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitāti?
- Ja nav atrodamas vai tās ir nepietiekamas, lūdzam Jūs sniegt konstruktīvus piedāvājumus un ierosinājumus!

Projekta ekspertu grupa atbilstoši šī projekta profilam meklēja Nacionālajā attīstības plānā (NAP) izpratni par enerģētikas jautājumiem, un enerģiju/ resursus taupošas tautsaimniecības attīstības plānu.

NAP2020 vadmotīvs „ekonomikas izrāviens” nozīmē stabilu pamatu ielikšanu valsts attīstībai ilgtermiņā. Lai to realizētu, ir vajadzīgs par sevi un saviem apkārtējiem drošs, radošs, **vesels un izglītots cilvēks**, kurš spējīgs parūpēties par sevi un citiem, pielāgoties mainīgajiem apstākļiem. Ir nepieciešama **uzņēmējdarbība**, kas ļauj augt vidusslānim, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, un kas turklāt ir arī sociāli atbildīga. Reģionālā attīstība, tostarp infrastruktūra, publiskie pakalpojumi un citi **teritorijās pieejamie resursi** ir vienlīdz svarīgi gan cilvēka attīstībai un vēlmei dzīvot Latvijā, gan investīciju piesaistei un tautsaimniecības attīstībai.

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam izvirza **trīs prioritātes**:

- Cilvēka drošumspēja;
- Tautas saimniecības izaugsme;
- Izaugsmei atbalstošas teritorijas.

Visu prioritāšu kopīgais **vadmotīvs** ir **ekonomikas izrāviens**.

Taču, lūk ko atrada (vai neatrada) ekspertu grupa.

Cilvēka drošumspēja.

Mērķis: Radīt spēcīgu vidusšķiru, vienlaikus nodrošinot tautas ataudzi Latvijā – valstī, kur ikkatram cilvēkam ir iespējas gādāt par savu, savu tuvinieku un Latvijas attīstību.

Šajā NAP sadaļā vajadzētu būt norādei par vides ilgtspēju, gan dabas, gan pilsētvides vides kontekstā. Vide, ko esam mantojuši, kopuši un ceram nodot saviem bērniem, ir gan būtisks faktors, kas ietekmē cilvēka veselību, piederības sajūtu konkrētai vietai, gan mūsu galvenais resurss Latvijā.

Rūpējoties par dabas resursiem, mums tie jāsaudzē, pirmkārt, saglabājot mežu resursus un lauku ainavu; otrkārt, pēc iespējas jāsamazina emisijas, un kaitīgo vielu izmeši, kas varētu kaitēt gan reģionālā, gan globālā mērogā. Pilsētvidē, kur dzīvo un strādā lielāka daļa mūsu valsts iedzīvotāju, jāsauglabā vēsturiskā identitāte, un jāuzlabo sociālā un estētiskā vide vai jārada jauna identitāte nomalēs, kurās mājokļi nav pārdošanas sarakstu, vai, vienkārši, cilvēku vēlmju sarakstā.

Tāpēc, ekspertu grupa rosina papildināt arī pārējās sadaļas.

Tautas saimniecības izaugsme.

Mērķis. Starptautiski konkurētspējīga un ilgtspējīga ekonomika Latvijas valsts izaugsmei un tautas dzīves līmeņa paaugstināšanai.

Izcilam uzņēmējdarbības vides regulējumam [112] energoapgāde ir būtisks priekšnosacījums, tāpēc rosinām to iekļaut pasākumu saraksta augšgalā, jo pie jebkuriem labvēlības apstākļiem nemitīga energoresursu cenu celšanās un atkarība no monopoluzņēmumiem enerģijas ražošanā un importā nebūs nosauicama par izcilu vides regulējumu. Turklāt, atšķirībā no citiem pasākumiem, enerģētika ir jāplāno ilgtermiņā, tāpēc tiem jābūt plānotiem un prognozējamiem šāda, valstiski svarīga dokumenta ietvaros.

Tālāk [113] energoefektivitātes celšana ir jāmin kā viena no jomām, kurās veikt investīcijas tautsaimniecības izaugsmes vārdā. Mērķis nevar būt tikai atjaunojamo resursu izmantošanas palielinājums. Tam jāietver arī enerģijas patēriņa samazinājums un tehnoloģiju energoefektivitātes celšana, kas nodrošinātu līdzsvarotu pamatu izaugsmei.

Eksperti vērš uzmanību arī uz to, ka ilgtspējīga un energoefektīva būvniecība, līdzās ražošanai, ir nozīmīgs ieguldījums gan IKP izaugsmei, gan eksportspējas celšanā.

Tautsaimniecības izaugsmei [120] ir būtiski ne tikai stiprināt Latvijas drošumu un spēju apgādāt sevi ar nepieciešamo enerģiju, bet vienlaikus, ieviešot energoefektivitātes pasākumus rūpnieciskajā, privātajā un publiskajā sektorā, mazināt katrā no grupām patērēto enerģijas apjomu. Šāda mērķa sasniegšanai NAP nav ietverti ne darbības rādītāji, ne veicamie uzdevumi, piemēram, ražošanas sektora energoefektivitātes celšana līdz noteiktam kritērijam noteiktā laika posmā, pieejamais finansējums.

Lai līdz 2020.gadam panāktu vidējo ikgadējo IKP izaugsmi vismaz 5% apjomā, jāplāno enerģijas patēriņa samazināšana ar konkrētiem mērķiem katrā nozarē, jo uz Eiropas fona mūsu ražošanas konkurēt/nespēja ar enerģijas pārtēriņu ir graužoša. Turklāt, no pārmērīga enerģijas patēriņa brīvo uzņēmumu līdzekļi dod iespēju investēt tehnoloģijās un cilvēkresursos, pretstatā nesaimnieciskai kurināmā nodedzināšanai reizē ar vides piesārņošanu.

NAP enerģijas sektora mērķi [180] prasa vairāk izskaidrojuma, ir īpaši enerģijas ietaupījums 0.668 Mtoe (14.7% plānoto 20% vietā) un enerģijas patēriņš uz EUR 1000 iekšzemes kopprodukta radīšanu. NAP līmeņa plānošanai ir jābūt tādai, kas pilnībā ņem vērā visu esošo situāciju un plāno, kā to turpmāk pārveidot un uzlabot kopēju, valsts prioritāru un tiem pakārtotu mērķu sasniegšanai.

[183] Plaša atbalsta pasākumu īstenošana energoefektivitātes celšanai, samazinot enerģijas patēriņu publiskajā un privātajā sektorā ir ļoti atbalstāma, taču gribētos vairāk mērķtiecīgu detalizāciju par prioritārajām transporta un ražošanas nozarēm

[184] uzsvars ir jāliek nevis uz jebkuras enerģijas ražošanu jebkādā veidā no atjaunojamiem resursiem, bet tieši uz energoefektīvu enerģijas ražošanu no atjaunojamiem resursiem.

Izaugsmi atbalstošas teritorijas

Mērķi:

- *Radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus.*
- *Stiprināt Latvijas reģionu starptautisko konkurētspēju.*
- *Saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas.*

Dabas resursu izmantošanas produktivitāte [199] ir ļoti būtiska, tāpēc šie mērķi ir precīzāk jāformulē runājot par visiem enerģiska nesējiem un AER, lai parādītu cik ekonomiski saprātīgi ir tos izmantot.

Latvijas dabas kapitāla izmantošanas [234] kontekstā ir nepieļaujami runāt par enerģijas ražošanu no atjaunojamiem resursiem atrauti patērētāju energoefektivitātes.

[244] definētais uzdevums - saglabāt izcilas nacionālas kultūras vērtības un unikālas reģionālas vērtības kā identitātes un konkurētspējas virzītāju, ar potenciālu kļūt par kultūras tūrisma galamērķi, ir pārāk šaurs un neatbilst mūsdienīgai kultūras mantojuma izpratnei, kas pietiekami izsmeltoši definēta Eiropas Padomes Vispārējā konvencijā par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai *„uzkrātu resursu kopums, kas saņemts mantojumā no pagātnes un neatkarīgi no piederības, indivīdu un sabiedrības uztverē tiek uzskatīts par vērtību, pārliecības, zināšanu un tradīciju atspoguļotāju un paudēju, tai skaitā arī vide, kas, laikam ejot, izveidojusies cilvēku un vietu mijiedarbībā. „*

„Izcilās vai unikālās vērtības” ir tikai daļa no kultūrvēsturiskā mantojuma, kas piedalās identitātes virzīšanā; savukārt īpatnais, pieklusinātais, un vēsturiskā vide arvien vairāk demonstrē savu kultūras kapitāla potenciālu. NAP būtu svarīgi uzsvērt, ka kultūras mantojums var būt ne tikai tūrisma resurss, bet lielākā pievienotā vērtība ir uz šai vidē mītošā cilvēka dzīves kvalitātes nodrošinājums kopumā. Ir svarīgi kultūras kapitālu ne tikai saglabāt, bet arī attīstīt un radīt jaunus kultūras resursus. Šādā griezumā NAP ietvaros kultūras kapitāla potenciāls praktiski netiek skarts. Līdz ar to arī veicamais uzdevums [183] – plaša atbalsta pasākumu īstenošana energoefektivitātes celšanai, samazinot enerģijas patēriņu publiskajā un privātajā sektorā, loģiski nesasaistās ar citu rīcības virzienu uzdevumiem. Proti, nav skaidri identificējams energoefektivitātes atbalsta pasākumu konteksts – vai tas ir pašmērķīgi orientēts ieguldījums infrastruktūrā, vai politikas instruments, citiem rīcības virzienu uzdevumiem.

Nobeigumā, ekspertu grupa secina, ka lasot tekstu, nepietiek dažādu rīcības virzienu savstarpējās „sazobes”, lai NAP padarītu par patiesi „lietotām” vadlīnijām, ne tikai par formālu dokumentu. Turklāt, NAP nepiedāvā konkrētu rīcības plānu mērķu īstenošanai. Tāpēc, šāda NAP forma ir pieļaujama ar nosacījumu, ka seko detalizētāks mērķu un to sasniegšanai nepieciešamo aktivitāšu saraksts. Enerģētikas nozarē, NAP kontekstā nepieciešams norādīt, ka precīzāka rīcības programma tiks izstrādāta dokumentā „Enerģētikas stratēģija 2030”, Latvijas Enerģētikas politikas pamatnostādnēs un šiem dokumentiem pakārtotos likumdošanas aktos.

Ekspertu grupas atzinību izraisa fakts, ka dokuments pēc formas un satura ievērojami atšķiras no līdz šim radītiem dokumentiem, ar cilvēciskotiem terminiem un jaunradītiem draudzīgiem mērķiem. Taču nākamajā NAP stadijā tautiskajam romantismam jāatrod stingrs tehnisaiso un finansiālais mugurkauls.

ĒKU ENERGOEFEKTIVITĀTES LIKUMPROJEKTA ATBILSTĪBA ES TIESĪBU AKTIEM			
Attiecīgā ES tiesību akta datums, numurs un nosaukums	Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes 2010. gada 19. maija direktīva 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti.		
A	B	C	komentāri un ieteikumi
Attiecīgā ES tiesību akta panta numurs (uzkaitot katru vienību – pantu, daļu, punktu, apakšpunktu)	Projekta vienība, kas pārņem vai ievieš katru šīs tabulas A ailē minēto ES tiesību akta vienību, vai tiesību akts, kur attiecīgā ES tiesību akta vienība pārņemta vai ieviesta	Informācija par to, vai šīs tabulas A ailē minētās ES tiesību akta vienības tiek pārņemtas vai ieviestas pilnībā vai daļēji. Ja attiecīgā ES tiesību akta vienība tiek pārņemta vai ieviesta daļēji, sniedz attiecīgu skaidrojumu, kā arī precīzi norāda, kad un kādā veidā ES tiesību akta vienība tiks pārņemta vai ieviesta pilnībā. Norāda institūciju, kas ir atbildīga par šo saistību izpildi pilnībā	
(jāpārņem 2. līdz 18. panta, kā arī 20. un 27. panta prasības.)	-	-	
2. panta 1. apakšpunkts	3. panta 3. daļas 1. apakšpunkts	Atbilst	-
2. panta 2. apakšpunkts	-	Tiks iekļauta normatīvos aktos būvniecības jomā līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	Ļoti būtisks punkts. Direktīvas punkts netiek izpildīts. Netiek definēta nulles enerģijas patēriņa ēka, kas ir viens no pārskatītās direktīvas galvenajiem punktiem.
2. panta 5. apakšpunkts	-	Tiks iekļauta uz likuma pamata izdodamos Ministru kabineta noteikumos līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	Ļoti būtisks punkts. Direktīvas punkts netiek izpildīts. Turklāt tā kā līdz šim nav atrunāts primārās enerģijas jēdziens, tas jau radījis ļoti daudz problēmas visdažādākajos grantu programmās ERAF, KPFI kur šādi rādītāji tiek prasīti, bet vēl nekur nav atrunāti tāpat arī nav atrunāts šobrīd.
2. panta 14. apakšpunkts	-	Tiks ņemts vērā izstrādājot normatīvos aktos būvniecības jomā līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	'cost-optimal level' Ļoti būtisks punkts. Direktīvas punkts netiek izpildīts. Netiek atrunāts likumā, turklāt tas arī ir viens no punktiem ap kuru tika veidota jaunā direktīva.
4. panta 1 daļa	-	Tiks ņemts vērā izstrādājot normatīvos aktos būvniecības jomā līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	„Setting of minimum energy performance requirements”. Direktīvas punkts netiek izpildīts.
5. panta 1 daļa	Nav attiecināms	-	„Calculation of cost-optimal levels of minimum energy performance requirements” Izmaksu ziņā optimālu energoefektivitātes līmeni un izmantojamo metodiku nepieciešams atrunāt likumā. Šobrīd likumā neparādās, ka šāda metodika būs MK

			noteikumos. Direktīvas punkts netiek izpildīts.
5. panta 2 daļa	-	Tiks ņemts vērā izstrādājot normatīvos aktos būvniecības jomā līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	„Member States shall calculate cost-optimal levels of minimum energy performance requirements..” Likumprojektā nekas netiek minēts par izmaksu ziņā optimālas metodikas aprēķinu, ko nepieciešams darīt. Direktīvas punkts netiek izpildīts.
5. panta 3 daļa	Regulējums nav nepieciešams	-	Šādu salīdzinājumu nepieciešams paredzēt.
5. panta 4 daļa	-	Tiks ņemts vērā izstrādājot normatīvos aktos būvniecības jomā līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	„report on the progress of the Member States in reaching cost-optimal levels of minimum energy performance requirements.” Direktīvas punkts netiek izpildīts.
6. panta 1 daļa	4. un 5. pants, Ministru kabineta 2001. gada 27. marta noteikumi Nr. 142 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-00 „Būvniecības prasības būvēm””	Atbilst	„Member States shall take the necessary measures to ensure that new buildings meet the minimum energy performance requirements set in accordance with Article 4” Direktīvas punkts netiek izpildīts. Pirmkārt LBN 006-00 uz kuru atsaucas ir pilnīgi nevietā. Jo direktīvas 6. panta 1 daļa runā par minimālajām energoefektivitātes prasībām atbilstoši izmaksu ziņā optimālam līmenim, kuras nepieciešams noteikt. Norādītais 2001. gada LBN 006-00 neko tādu pat nepiemin!!!
7. pants	4. un 5. pants, Ministru kabineta 2001. gada 27. marta noteikumi Nr. 142 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-00 „Būvniecības prasības būvēm””	Atbilst	Direktīvas punkts netiek izpildīts. Pirmkārt LBN 006-00 uz kuru atsaucas ir pilnīgi nevietā. Jo direktīvas 7. pants runā par minimālajām energoefektivitātes prasībām renovācijai, kuras nepieciešams noteikt. Norādītais 2001. gada LBN 006-00 neko tādu pat nepiemin!!!
8. panta 1 daļa	4. pants, Ministru kabineta 2001. gada 27. marta noteikumi Nr. 142 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-00 „Būvniecības prasības būvēm””, Ministru kabineta 2003. gada 23. septembra noteikumi Nr. 534 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 231-03 „Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija”	Atbilst	-

8. panta 2 daļa	Enerģijas tirgus likums	Atbilst	Direktīvas punkts netiek izpildīt. Likumā netiek atrunāta viedā mērīšanas sistēma.
9. panta 1 daļa	14. panta 2. daļas 4. apakšpunkts, Ministru kabineta 2011. gada 16. septembra rīkojums Nr. 460 „Par Latvijas Republikas Otrā energoefektivitātes rīcības plānu 2011.–2013. gadam”	Atbilst	Direktīva nosaka: „Member States shall ensure that by 31 December 2020, all new buildings are nearly zero- energy buildings and after 31 December 2018 , new buildings occupied and owned by public authorities are nearly zero-energy buildings.” Kā arī jābūt izstrādātam plānam kā to sasniegt „Member States shall draw up national plans for increasing the number of nearly zero-energy buildings. These national plans may include targets differentiated according to the category of building.” Likumprojekta 14. panta 2. daļas 4. Apakšpunkts nosaka „veic pasākumus, kas veicina esošu ēku renovāciju un gandrīz nulles enerģijas ēku būvniecību” Direktīvas punkts netiek izpildīt!!! Netiek noteikti ne termiņi, ko nosaka direktīva ne parādās plāns ko prasa direktīva.
9. panta 3 daļa	Ministru kabineta 2011. gada 16. septembra rīkojums Nr. 460 „Par Latvijas Republikas Otrā energoefektivitātes rīcības plānu 2011.–2013. gadam”	Atbilst	Direktīvas punkts netiek izpildīts! Otrais energoefektivitātes rīcības plāns nav tas pats kas plāns kā ieviest „nulles enerģijas patēriņa ēkas”. Grūti saprast kā var uz to atsaukties un rakstīt atbilst.
9. panta 6 daļa	Ministru kabineta 2001. gada 27. marta noteikumi Nr. 142 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-00 „Būtiskās prasības būvēm””	Atbilst	Nav saprotams kāpēc ir atsauce uz šo LBN 006-00
10. panta 6 daļa	Regulējums nav nepieciešams	Atbilst	Direktīvas punkts netiek izpildīts!
27. pants	-	Tiks iekļauta likumā „Latvijas administratīvo pārkāpumu kodekss” līdz 2012. gada 9. jūlijam. Par saistību izpildi atbildīga Ekonomikas ministrija.	Direktīvas punkts netiek izpildīt!

LBN 231-03 Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija:

NOZARĒ PIELIETOJAMO STANDARTU PĀRSKATS

Nr.	Nosaukums latviski	Nosaukums angļiski
LVS EN ISO 7730:2006	Siltuma vides ergonomika. Termālā komforta analītiska noteikšana un interpretācija, izmantojot paredzamā vidējā balsojuma (PMV) un paredzamā neapmierināto personu procenta (PPD) indeksu kalkulāciju un lokālā termālā komforta kritērijus	Ergonomics of the thermal environment - Analytical determination and interpretation of thermal comfort using calculation of the PMV and PPD indices and local thermal comfort criteria
LVS EN 1506:2007	Ēku ventilācija. Skārda gaisvadi un veidgabali ar apaļu šķērsriezumu. Izmēri	Ventilation for buildings - Sheet metal air ducts and fittings with circular cross-section - Dimensions
LVS EN 15251-2007	„Telpu mikroklimate (gaisa kvalitātes, temperatūras režīma, apgaismojuma un akustikas) parametri ēku projektēšanai un to energoefektivitātes novērtēšanai.	Indoor environmental input parameters for design and assessment of energy performance of buildings addressing indoor air quality, thermal environment, lighting and acoustics
LVS EN 13779-2007	Nedzīvojamo ēku ventilācija. Ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmu veiktspējas prasības	Ventilation for non-residential buildings - Performance requirements for ventilation and room-conditioning systems
LVS EN 13829:2002	Ēku termiskā efektivitāte - Ēku gaisa caurlaidības noteikšana - Piespiedu ventilācijas metode	Thermal performance of buildings - Determination of air permeability of buildings - Fan pressurization method
LVS EN ISO 13788:2003 L	Ēku būvmateriālu un būvelementu higrosiltumtehnikas īpašības - Iekšējās virsmas temperatūra, lai izvairītos no kritiskā virsmas mitruma un iekšējās kondensācijas - Aprēķina metodes	Hygrothermal performance of building components and building elements - Internal surface temperature to avoid critical surface humidity and interstitial condensation - Calculation method
LVS CR 1752:2002	Ēku ventilācija. Iekštelpu vides projektēšanas kritēriji.	Ventilation for buildings - Design criteria for the indoor environment
LVS EN 15459:2008	Ēku energoefektivitāte. Ēku energosistēmu ekonomiskā izvērtēšana	Energy performance of buildings - Economic evaluation procedure for energy systems in buildings
LVS EN 1505:2000	Ēku ventilācija - Metāla ventilācijas kanāli un komplektējošās detaļas ar taisnstūra šķērsriezumu - Izmēri	Ventilation for buildings - Sheet metal air ducts and fittings with rectangular cross section - Dimensions
LVS EN 1506:2007	Ēku ventilācija. Skārda gaisvadi un veidgabali ar apaļu šķērsriezumu. Izmēri	Ventilation for buildings - Sheet metal air ducts and fittings with circular cross-section - Dimensions
LVS EN 1856-1:2009	Dūmeņi - Prasības metāla dūmeņiem - 1.daļa: Būvelementi dūmeņu sistēmām	Chimneys - Requirements for metal chimneys - Part 1: System chimney products
LVS EN 1856-2:2009	Dūmvadi - Prasības metāla dūmvadiem - 2.daļa: Metāla oderējumi un dūmvada kanāla pievienotājcaurules	Chimneys - Requirements for metal chimneys - Part 2: Metal flue liners and connecting flue pipes
LVS EN 1886:2008	Ēku ventilācija - Gaisa padeves ierīces - Mehāniskais izpildījums	Ventilation for buildings - Air handling units - Mechanical performance
LVS EN ISO 3744:2011	Akustika. Trokšņu avotu skaņas jaudas līmeņu un skaņas enerģijas līmeņa noteikšana ar skaņas spiedienu. Tehniskā metode akustiskajā brīvajā laukā virs atstarojošas virsmas (ISO	Acoustics - Determination of sound power levels and sound energy levels of noise sources using sound pressure - Engineering methods for an essentially free field over a reflecting plane (ISO

	3744:2010)	3744:2010)
LVS ISO 10780:2002	Stacionāro avotu izmeši - Gāzu ātruma un plūsmas mērīšana cauruļvados	Stationary source emissions - Measurement of velocity and volume flowrate of gas streams in ducts
LVS EN 12097:2007	Ēku ventilācija. Gaisvadi. Gaisvadu sistēmu apkopes ērtuma prasības gaisvadu sastāvdaļām	Ventilation for Buildings - Ductwork - Requirements for ductwork components to facilitate maintenance of ductwork systems
LVS EN 12220:2003 L	Ēku ventilācija - Gaisa vadi - Vispārējās ventilācijas apaļo atloku izmēri	Ventilation for buildings - Ductwork - Dimensions of circular flanges for general ventilation
LVS EN 12599:2002 LVS EN 12599:2002 /AC:2003 (koriģēts)	Ēku ventilācija - Testa procedūras un mērīšanas metodes nodot samontētas ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmas	Ventilation for buildings - Test procedures and measuring methods for handing over installed ventilation and air conditioning systems
LVS ENV 13154-1:2003 ATCELTS	Datu komunikācija siltumapgādes, ventilācijas un gaisa Kondicionēšanas (HVAC) pielietojuma tīklos - 1.daļa: Objekti	
LVS ENV 13154-2:2001 ATCELTS	Datu komunikācija siltumapgādes, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas (HVAC) pielietojuma tīklos - 2.daļa: Protokoli	
LVS EN 13321-1:2006	Atvērta datu apmaiņa ēku automātikai, regulācijai un ēku pārvaldībai. Dzīvokļu un ēku elektroniskās sistēmas. 1.daļa: Prasības izstrādājumiem un sistēmām	Open data communication in building automation, controls and building management - Home and building electronic system - Part 1: Product and system requirements
LVS EN 13321-2:2007	Atvērta datu apmaiņa ēku automātikai, regulācijai un ēku pārvaldībai. Dzīvokļu un ēku elektroniskās sistēmas. 2.daļa: KNXnet/IP datu apmaiņa	Open data communication in building automation, controls and building management - Home and building electronic systems - Part 2: KNXnet/IP Communication

LBN 002-01 ĒKU NOROBEŽOJOŠO KONSTRUKCIJU SILTUMTEHNIKA

NOZARĒ PIELIETOJAMO STANDARTU PĀRSKATS

Nr.	Nosaukums latviski	Nosaukums angliiski
LVS EN 13829:2002	Ēku termiskā efektivitāte - Ēku gaisa caurlaidības noteikšana - Piespiedu ventilācijas metode	Thermal performance of buildings - Determination of air permeability of buildings - Fan pressurization method
LVS EN ISO 13788:2003	Ēku būvmateriālu un būvelementu higrosiltumtehnikās īpašības - Iekšējās virsmas temperatūra, lai izvairītos no kritiskā virsmas mitruma un iekšējās kondensācijas - Aprēķina metodes	Hygrothermal performance of building components and building elements - Internal surface temperature to avoid critical surface humidity and interstitial condensation - Calculation method
LVS EN ISO 13790:2009 L	Ēku energoefektivitāte. Telpu apsildīšanas un dzesēšanas energopatēriņa rēķināšana (ISO 13790:2008)	Energy performance of buildings - Calculation of energy use for space heating and cooling (ISO 13790:2008)
LVS EN 6946:2008 A LVS EN ISO 6946:2009 L	Ēku būvkomponenti un būvelementi. Siltumpretestība un siltumapmaiņas koeficients. Aprēķināšanas metodika	Building components and building elements - Thermal resistance and thermal transmittance - Calculation method (ISO 6946:2007)
LVS EN 771-(1-6):2011 (6 daļas)	Sienu mūra elementu specifiskācijas.	Specification for masonry units
LVS EN ISO 8990:2007 L	Siltumizolācija. Stacionāru siltumpārvades raksturlielumu noteikšana. Kalibrētas un norobežotas karstās kastes metode	Thermal insulation - Determination of steady-state thermal transmission properties - Calibrated and guarded hot box
LVS EN ISO 10077-1:2009 L LVS EN ISO 10077-1:2007 /AC:2010	Logu, durvju un slēgu siltumtehnikās īpašības. Siltumcaurlaidības aprēķināšana. 1.daļa: Vispārīgi (ISO 10077-1:2006/AC:2009)	Thermal performance of windows, doors and shutters - Calculation of thermal transmittance - Part 1: General (ISO 10077-1:2006/AC:2009)
LVS EN ISO 10211:2008	Termiskie tilti būvkonstrukcijās. Siltuma plūsmas un virsmas temperatūras. Detalizēti aprēķini	Thermal bridges in building construction - Heat flows and surface temperatures - Detailed calculations
LVS EN ISO 14683:2008	Termiskie tilti būvkonstrukcijās. Lineārās siltumapmaiņas koeficients. Vienkāršota aprēķināšanas metodika un standartvērtības	Thermal bridges in building construction - Linear thermal transmittance - Simplified methods and default values
LVS EN ISO 10456:2008 LVS EN ISO 10456:2008 /AC:2010	Būvmateriāli un būvizstrādājumi. Higrotermiskās īpašības. Projektos lietojamo vērtību tabulas un deklarēto un aprēķina siltumtehniko vērtību noteikšanas procedūras 1. tehniskais grozījums (ISO 10456:2007/Cor 1:2009)	Building materials and products - Hygrothermal properties - Tabulated design values and procedures for determining declared and design thermal values - Technical Corrigendum 1 (ISO 10456:2007/Cor 1:2009)
LVS EN 12086:2002 A LVS EN 12086:2007 L	Siltumizolācijas materiāli lietošanai būvniecībā. Ūdens tvaika pārvades raksturojumu noteikšana	Thermal insulating products for building applications - Determination of water vapour transmission properties
LVS EN 13162:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražotie minerālvates (MW) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made mineral wool (MW) products - Specification
LVS EN 13163:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražotie uzputota polistirola (EPS) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made products of expanded polystyrene (EPS) - Specification

LVS EN 13164:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražotie ekstrudēta putu polistirola (XPS) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made products of extruded polystyrene foam (XPS) - Specification
LVS EN 13165:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražotie poliuretāna cietao putu (PUR) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made rigid polyurethane foam (PUR) products - Specification
LVS EN 13166:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražotie uzputotu fenolsveķu (PF) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made products of phenolic foam (PF) - Specification
LVS EN 13167:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražotie putustikla (CG) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made cellular glass (CG) products - Specification
LVS EN 13168:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām. Rūpnieciski ražoti fibrolīta (WW) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulation products for buildings - Factory made wood wool (WW) products - Specification
LVS EN 13171:2009	Siltumizolācijas izstrādājumi ēkām - Rūpnieciski ražoti kokšķiedras (WF) izstrādājumi. Specifikācija	Thermal insulating products for buildings - Factory made wood fibre (WF) products - Specification
LVS EN ISO 13370:2008	Ēku siltumtehnikas īpašības. Siltuma zudumi caur zemi. Aprēķināšanas metodika	Thermal performance of buildings - Heat transfer via the ground - Calculation methods
LVS EN ISO 14683:2008	Termiskie tilti būvkonstrukcijās. Lineārās siltumapmaiņas koeficients. Vienkāršota aprēķināšanas metodika un standartvērtības	Thermal bridges in building construction - Linear thermal transmittance - Simplified methods and default values
LVS EN 14351-1:2006+A1:2010 LVS EN 14351-1+A1:2010	Logi un durvis. Izstrādājumu standarts, veiktspējas raksturlielumi. 1. daļa: Logi un gājēju zonas ārdurvju bloki bez ugunsizturības un/vai dūmu necaurlaidības raksturlielumiem	Windows and doors - Product standard, performance characteristics - Part 1: Windows and external pedestrian doorsets without resistance to fire and/or smoke leakage characteristics
LVS EN 1026:2000, LVS EN 12207:2001	Logi un durvis - Gaiscaurlaidība - Testa metode Logi un durvis - Gaiscaurlaidība - Klasifikācija	Windows and doors - Air permeability - Test method Windows and doors - Air permeability - Classification
LVS EN 410:2011	Stikla pielietojums būvniecībā. Gaisma caurlaidības un ultravioleto staru caurlaidības īpašību noteikšana stiklošanas darbos	Glass in building - Determination of luminous and solar characteristics of glazing
LVS EN 13363-1+A1:2007 /AC:2009 LVS EN 13363-2:2005 /AC:2006	Ēku saulsargi kopā ar stiklojumu. Solārcaurlaidības un gaisma caurlaidības rēķināšana. 1. daļa: Vienkāršotā metode Saulesaizsargu ierīces ar stiklojumu. Kopējās saules enerģijas caurlaidības un gaismas caurlaidības aprēķins. 2. daļa: Detalizētā aprēķina metode	Solar protection devices combined with glazing - Calculation of solar and light transmittance - Part 1: Simplified method Solar protection devices combined with glazing - Calculation of solar and light transmittance - Part 1: Simplified method
LVS EN 13141-1:2004	Ēku ventilācija - Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veiktspējas testēšana - 1. daļa: Ārējās un iekšējās gaisa pārplūdes ierīces	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 1: Externally and internally mounted air transfer devices
LVS EN 13141-2:2010	Ēku ventilācija. Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veiktspējas testēšana. 2. daļa: Gaisa	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 2: Exhaust

	izplūdes un pieplūdes ierīces	and supply air terminal devices
LVS EN 13141-3:2004	Ēku ventilācija - Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana - 3.daļa: Tvaika nosūcēji dzīvojamās telpās	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 3: Range hoods for residential use
LVS EN 13141-4:2011	Ēku ventilācija. Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana. 4. daļa: Ventilatori, kurus lieto dzīvojamo telpu ventilācijas sistēmās	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 4: Fans used in residential ventilation systems
LVS EN 13141-5:2005	Ēku ventilācija - Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana - 5.daļa: Deflektori un jumta izplūdatveres	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 5: Cows and roof outlet terminal devices
LVS EN 13141-6:2004	Ēku ventilācija - Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana - 6.daļa: Velkmes ventilācijas komplekti viendzīvokļa mājām	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 6: Exhaust ventilation system packages used in a single dwelling
LVS EN 13141-7:2011	Ēku ventilācija. Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana. 7. daļa: Mehānisko ventilāciju sistēmu, kas paredzētas viengīmenes mājokļiem, pieplūdes un izplūdes mehānisko vēdmezglu (ieskaitot siltuma rekuperatorus) veikspējas testēšana	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 7: Performance testing of a mechanical supply and exhaust ventilation units (including heat recovery) for mechanical ventilation systems intended for single family dwellings
LVS EN 13141-8:2006	Ēku ventilācija. Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana. 8.daļa: Kā testēt bezgaisvadu mehāniskos pieplūdes un izplūdes vēdmezglus (ieskaitot siltuma rekuperatorus) mehāniskajām ventilācijas sistēmām, kas paredzētas vienai telpai	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 8: Performance testing of un-ducted mechanical supply and exhaust ventilation units (including heat recovery) for mechanical ventilation systems intended for a single room
LVS EN 13141-9:2008	Ēku ventilācija. Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana. 9. daļa: Ārējās mitruma regulētās gaisa ieplūdes ierīces	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 9: Externally mounted humidity controlled air transfer device
LVS EN 13141-10:2008	Ēku ventilācija. Dzīvojamo telpu ventilācijas iekārtu un to komponentu veikspējas testēšana. 10. daļa: Mitruma regulētās gaisa izplūdes ierīces	Ventilation for buildings - Performance testing of components/products for residential ventilation - Part 10: Humidity controlled extract air terminal device
LVS EN 15193:2009 L	Ēku energoefektivitāte. Energētiskās prasības apgaismei	Energy performance of buildings - Energy requirements for lighting
LVS EN 15232:2012	Ēku energoefektivitāte. Ēku automātikas, regulācijas un pārvaldības ietekme	Energy performance of buildings - Impact of Building Automation, Controls and Building Management

**ĒKAS ENERGOEFEKTIVITĀTES APRĒĶINA METODEDE:
NOZARĒ PIELIETOJAMO STANDARTU PĀRSKATS**

Nr.	Nosaukums LV	Nosaukums EN
LVS EN ISO 6946:2009 L	Ēku būvkomponenti un būvelementi. Siltumpretestība un siltumapmaiņas koeficients. Aprēķināšanas metodika (ISO 6946:2007)	Building components and building elements - Thermal resistance and thermal transmittance - Calculation method (ISO 6946:2007)
LVS EN ISO 10077-1:2009 L	Logu, durvju un slēgu siltumtehnikās īpašības. Siltumcaurlaidības aprēķināšana. 1. daļa: Vispārīgi (ISO 10077-1:2006)	Thermal performance of windows, doors and shutters - Calculation of thermal transmittance - Part 1: General (ISO 10077-1:2006)
LVS EN ISO 12569:2009 L	Ēku siltumizolācija. Gaisa apmaiņas noteikšana ēkās. Iezīmētās gāzes izkliedēšanas metode (ISO 12569:2000)	Thermal insulation in buildings - Determination of air change in buildings - Tracer gas dilution method
LVS EN ISO 13786:2009 L	Ēku būvkomponentu siltumtehnikās īpašības. Dinamiskie siltumtehnikie raksturlielumi. Aprēķināšanas metodika (ISO 13786:2007)	Thermal performance of building components - Dynamic thermal characteristics - Calculation methods (ISO 13786:2007)
LVS EN ISO 13789:2008 (A) Nav tulkots	Ēku siltumtehnikās īpašības. Siltuma pārejas un telpu vēdināšanās radītās siltuma apmaiņas koeficients. Aprēķināšanas metodika	Thermal performance of buildings - Transmission and ventilation heat transfer coefficients - Calculation method
LVS EN ISO 13790:2009 L	Ēku energoefektivitāte. Telpu apsildīšanas un dzesēšanas energopatēriņa rēķināšana (ISO 13790:2008)	Energy performance of buildings - Calculation of energy use for space heating and cooling (ISO 13790:2008)
LVS EN 15193:2009 L	Ēku energoefektivitāte. Energētiskās prasības apgaismei	Energy performance of buildings - Energy requirements for lighting
LVS EN 15232:2012 Nav tulkots	Ēku energoefektivitāte. Ēku automātikas, regulācijas un pārvaldības ietekme	Energy performance of buildings - Impact of Building Automation, Controls and Building Management
LVS EN 15241:2009 L	Ēku ventilācija. Aprēķina metodes ventilācijas un infiltrācijas radīto enerģijas zudumu noteikšanai nedzīvojamās ēkās	Ventilation for buildings - Calculation methods for energy losses due to ventilation and infiltration in commercial buildings
LVS EN 15242:2009 L	Ēku ventilācija. Aprēķina metodes gaisa apmaiņas noteikšanai ēkās (ieskaitot infiltrāciju)	Ventilation for buildings - Calculation methods for the determination of air flow rates in buildings including infiltration
LVS EN 15243:2009 L	Ventilācija ēkām. Telpu temperatūras, kā arī siltumslodzes un enerģijas aprēķins ēkām ar telpu kondicionēšanas sistēmām	Ventilation for buildings - Calculation of room temperatures and of load and energy for buildings with room conditioning systems
LVS EN 15316-1:2007 Nav tulkots	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 1. daļa: Vispārīgi	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 1: General
LVS EN 15316-2-1:2009 L	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 2-1. daļa: Telpu apsildes emitētājsistēmas	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 2-1: Space heating emission systems
LVS EN 15316-2-	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu	Heating systems in buildings - Method for

3:2009 L	energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 2-3. daļa: Siltumsadales tīkli telpu apsildei	calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 2-3: Space heating distribution systems
LVS EN 15316-3-1:2009 L	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu enerģijas patēriņa un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 3-1. daļa: Mājsaimniecību karstā ūdens sistēmas: prasību noteikšana (ūdens apgādes sistēmas prasības)	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 3-1: Domestic hot water systems, characterisation of needs (tapping requirements)
LVS EN 15316-3-2:2008 (A) Nav tulkots	Ēku apsildes sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 3-2. daļa: Mājas karstā ūdens sistēmas: karstā ūdens sadale	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 3-2: Domestic hot water systems, distribution
LVS EN 15316-3-3:2009 L	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un ietderības aprēķināšanas metode. 3-3. daļa: Mājas karstā ūdens sistēmas: karstā ūdens sagatavošana	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 3-3: Domestic hot water systems, generation
LVS EN 15316-4-1:2008 Nav tulkots	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-1. daļa: Telpu apsildes ģenerētājsistēmas: degsistēmas (boileri)	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-1: Space heating generation systems, combustion systems (boilers)
LVS EN 15316-4-2:2008 Nav tulkots	Ēku apsildes sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-2. daļa: Telpu apsildes ģenerētājsistēmas, siltumsūkņu sistēmas	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-2: Space heating generation systems, heat pump systems
LVS EN 15316-4-3:2007 Nav tulkots	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-3. daļa: Telpu apsildes ģenerētājsistēmas, kurās izmanto saules siltumenerģiju	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-3: Heat generation systems, thermal solar systems
LVS EN 15316-4-4:2007 Nav tulkots	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-4. daļa: Siltuma ģenerēšanas sistēmas: ēkās integrētās koģenerācijas sistēmas	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-4: Heat generation systems, building-integrated cogeneration systems
LVS EN 15316-4-5:2007 Nav tulkots	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-5. daļa: Telpu apsildes ģenerētājsistēmas: centralizētās siltumapgādes sistēmu un lielapjoma sistēmu efektivitāte un kvalitāte	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-5: Space heating generation systems, the performance and quality of district heating and large volume systems
LVS EN 15316-4-6:2007 Nav tulkots	Ēku apkures sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-6. daļa: Siltuma ģenerēšanas sistēmas: fotoelektriskās sistēmas	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-6: Heat generation systems, photovoltaic systems
LVS EN 15316-4-7:2009 Nav tulkots	Ēku apsildes sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-7 daļa: Telpu	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-7: Space

	apsildes ģenerētājsistēmas, biomasas dedzināšanas sistēmas	heating generation systems, biomass combustion systems
LVS EN 15316-4-8:2011 Nav tulkots	Ēku apsildes sistēmas. Sistēmu energoprasību un efektivitātes aprēķināšanas metodika. 4-8. daļa: Telpu apsildes ģenerētājsistēmas, gaisa apsildes un pie griestiem piestiprināmu siltuma izstarotāju sistēmas	Heating systems in buildings - Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies - Part 4-8: Space heating generation systems, air heating and overhead radiant heating systems
LVS EN 15459:2008 Nav tulkots	Ēku energoefektivitāte. Ēku energosistēmu ekonomiskā izvērtēšana	Energy performance of buildings - Economic evaluation procedure for energy systems in buildings

5. pielikums

DZĪVES CIKLA IZVĒRTĒJUMS- SISTĒMA ILGTSPĒJĪGAS BŪVNICĪBAS IZVĒRTĒJUMAM NOZARĒ PIELIETOJAMO STANDARTU PĀRSKATS

Nr.	Nosaukums LV	Nosaukums EN
LVS EN 15459:2008 Nav tulkots	Ēku energoefektivitāte. Ēku energosistēmu ekonomiskā izvērtēšana	Energy performance of buildings - Economic evaluation procedure for energy systems in buildings
LVS EN 15643-1:2011 Nav tulkots	Ilgtspējīga būvniecība. Ēku ilgtspējības novērtējums, 1. Daļa Vispārīgā struktūrshēma	Sustainability of construction works - Sustainability assessment of buildings - Part 1: General framework
EN 15643-2:2011 Nav tulkots	Ilgtspējīga būvniecība. Ēku ilgtspējības novērtējums. 2. daļa: Vides kvalitātes novērtēšanas struktūrshēma	Sustainability of construction works - Assessment of buildings - Part 2: Framework for the assessment of environmental performance
pr EN 15643-3:2012 Nav tulkots	-	Sustainability of construction works. Assessment of buildings. Framework for the assessment of social performance
pr EN 15643-4:2012 Nav tulkots	-	Sustainability of construction works. Assessment of buildings. Framework for the assessment of economic performance

PĀRSKATĀMO NORMATĪVO AKTU SARAKSTS, AR MĒRĶI NODROŠINĀT TO SAVSTARPĒJU ATBILSTĪBU, KĀ ARĪ ATBILSTĪBU SPĒKĀ ESOŠAM EIROPAS SAVIENĪBAS UN STARPTAUTISKAM REGULĒJUMAM

- 13.03.2008 **Ēku energoefektivitātes likums** - atsauces uz spēkā neesošo direktīvu 2002/91/EK;
- 28.01.2010 **Enerģijas galapatēriņa efektivitātes likums** - saistīts ar direktīvu 2006/32/EK;
- 06.04.2006 **Publiskā iepirkuma likums** - jāizskata iespēja papildināt esošo „saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma” formulējumu, lai pavērtu precīzākas iespējas zema enerģijas patēriņa būvju un dažādu energoefektivitātes ilgtermiņa pasākumu iepirkumu, vai arī jāieestrādā jauni izvēles kritēriji, piem., „Zaļais iepirkums”, kas nodrošina šādu iepirkumu iespējamību atbilstoši ilgtermiņa ieguvuma prasībām, kritērijiem un salīdzināmiem datiem ēkas dzīves ciklā;
- 25.08.2010 **Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums** - jāizskata iespēja papildināt esošo „saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma” formulējumu, lai pavērtu precīzākas iespējas zema enerģijas patēriņa būvju un dažādu energoefektivitātes ilgtermiņa pasākumu iepirkumu, vai arī jāieestrādā jauni izvēles kritēriji, piem., „Zaļais iepirkums”, kas nodrošina šādu iepirkumu iespējamību atbilstoši ilgtermiņa ieguvuma prasībām, kritērijiem un salīdzināmiem datiem ēkas dzīves ciklā;
- 08.06.2010 MK noteikumi Nr. 504 „**Noteikumi par ēku energosertifikāciju**”;
- 13.01.2009 MK noteikumi Nr. 26 „**Noteikumi par energoauditoriem**”;
- 13.01.2009 MK noteikumi Nr. 39 „**Ēkas energoefektivitātes aprēķina metode**”;
- 12.07.2011 MK noteikumi Nr. 555 „**Noteikumi par kārtību, kādā noslēdz un pārrauga vienošanos par energoefektivitātes paaugstināšanu**”;
- 13.04.2004 MK noteikumi Nr. 299 „**Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā**”
- 27.03.2001 MK noteikumi Nr. 142 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-00 „Būtiskas prasības būvēm**”- tā kā šis normatīvs attiecas uz visām būvēm, tad ir jārod iespēja izvērtēt 9.punktā esošo regulējumu par enerģijas ekonomiju un siltuma izolāciju, attiecinot to uz plašākām, stingrākām prasībām energoefektivitātei, un paredzot noteiktu vietu un prasības zema enerģijas patēriņa mājām, kā arī citus aspektus, kas nodrošinātu energoefektivitātes mērķu sasniegšanu;
- 19.12.2006 MK noteikumi Nr. 1014 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-06 „Būvzmaksu noteikšanas kārtība**” - pārskatāms kopsakarā ar *Publisko iepirkumu likumu* un *Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu*;
- 01.09.2009 MK noteikumi Nr. 1000 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 209-09 „Mazstāvu dzīvojamās mājas**””;
- 03.02.2009 MK noteikumi Nr. 102 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 211-08 „Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami**”””; ar grozījumiem 03.04.2012. MK noteikumi 231
- 21.07.2008 MK noteikumi Nr. 567 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-08 „Publiskas ēkas un būves**”””; ar grozījumiem 28.04.2009. MK noteikumi 377
- 16.10.2007 MK noteikumi Nr. 709 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 261-07 „Ēku iekšējo elektroinstalāciju izbūve**”””; ar grozījumiem 27.12.2011. MK noteikumi Nr. 998
- 29.04.2003 MK noteikumi Nr. 229 „**Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 241-02 „Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas**”””; ar grozījumiem 21.06.2005. MK not. Nr. 429
- 16.09.2011 MK rīkojums Nr. 460 „**Par Latvijas Republikas Otro energoefektivitātes rīcības plānu 2011.-2013.gadam**”.

SOROSA
FONDS
LATVIJA

Projektu “Neatkarīgu ekspertu kompetence
energoefektivitātes politikas plānošanai” finansiāli atbalsta
Sorosa fonds – Latvija
“Laba pārvaldība enerģētikā” programmas ietvaros.
www.sfl.lv

SABIEDRISKĀS POLITIKAS CENTRS

PROVIDUS

Passive House Latvija

Projekta materiāli pieejami www.passivehouse.lv